

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ A DANÍ

Digitalizace finanční správy v České republice v komparaci s Estonskou republikou
Digitalization of Financial Administration in the Czech Republic in Comparison with
the Republic of Estonia

Student:

Bc. Hana Hartmannová

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Yveta Pšenková, Ph.D.

Ostrava 2021

VŠB – Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví a daní

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Hana Hartmannová**
Studijní program: N0488A050004 Finance a účetnictví
Specializace: S02 Účetnictví a daně
Téma: Digitalizace finanční správy v České republice v komparaci s Estonskou republikou
Digitalization of Financial Administration in the Czech Republic in Comparison with the Republic of Estonia
Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Finanční správa České republiky
 3. Finanční správa Estonské republiky
 4. Komparace využití digitálních nástrojů vybraných finančních správ
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- GRAY, I., S. MANSON and L. CRAWFORD. *The Audit Process: Principles, Practice and Cases*. 6th ed. Andover: Cengage Learning EMEA, 2015. 832 p. ISBN 978-8-4080-8170-9.
- HRSTKOVÁ DUBŠEKOVÁ, Lenka a Michal HANYCH. *Daňový řád 2019*. 5. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. 247 s. ISBN 978-80-7598-322-0.
- TULÁČEK, Michal. *Elektronizace správy daní*. Praha: Leges, 2020. 216 s. ISBN 978-80-7502-434-3.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Yveta Pšenková, Ph.D.**

Datum zadání: 20.11.2020

Datum odevzdání: 23.04.2021

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

doc. Ing. Vojtěch Spáčil, CSc.
děkan fakulty

Prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci vypracovala samostatně, kromě přílohy 1, kterou je snímek obrazovky Portálu MoJe daně, Přílohy 2 a 3 je obrázek a snímek obrazovky získány z oficiálních stránek Estonské daňové a celní rady. Příloha 4 byla vypracována na základě údajů Finanční správy České republiky.

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Finanční správa České republiky	7
2.1	Daň	7
2.1.1	Funkce daní.....	7
2.1.2	Konstrukční prvky daně.....	8
2.1.3	Třídění daní.....	9
2.1.4	Daňová soustava v České republice a legislativa	10
2.1.5	Mezinárodní daňová legislativa	11
2.2	Právní úprava správy daní	12
2.3	Osoby účastněné správy daní	14
2.4	Struktura finanční správy	14
2.5	Celní správa České republiky.....	15
2.6	Fáze správy.....	17
2.7	Zásady správy daní.....	18
2.8	Doručování písemností.....	19
2.9	eGovernment v České republice	21
2.9.1	Česká legislativa týkající se digitalizace	22
2.9.2	Základní pilíře českého eGovernmentu	22
2.9.3	Základní registry	23
2.9.4	Komunikační infrastruktura veřejné správy (KISV) a CzechPOINT	24
2.9.5	Datové schránky	24
2.9.6	Identifikační prostředky v digitálním prostředí	26
2.10	Elektronické nástroje Finanční správy	28
3	Finanční správa Estonské republiky	29
3.1	Základní informace o Estonské republice	29
3.1.1	Historie Estonska	29
3.1.2	Vládní struktura	30
3.1.3	Podnikatelské prostředí.....	30
3.2	Daňový systém a legislativa.....	31
3.2.1	Daň z příjmu fyzických osob	32
3.2.2	Daň právnických osob	34
3.2.3	Sociální daně.....	35
3.3	E- pobyt.....	36
3.3.1	E-pobyt a daňové povinnosti	37
3.3.2	Statistika e-pobytu	38

3.4	Estonská daňová a celní rada	39
3.4.1	Struktura Daňové a celní rady	39
3.4.2	Osoby účastněné estonského daňového řízení	43
3.4.3	Hlavní povinnosti EMTA	44
3.4.4	Doručování písemností	45
3.5	eGovernment v Estonské republice	46
3.5.1	Úřad vládního informačního ředitele Ministerstva hospodářství a komunikací	48
3.5.2	Estonský úřad pro informační systém (RIA)	49
3.5.3	Rada e-Estonska	50
3.5.4	Estonská asociace informačních technologií a telekomunikací	50
3.6	Klíčové komponenty estonské infrastruktury eGovernmentu	51
3.6.1	X-tee (X-Road)	52
3.6.2	Estonská elektronická identita (eID) a občanský průkaz	53
3.6.3	Vládní cloud a datová ambasáda	54
3.7	Digitalizace EMTA	56
4	Komparace využití digitálních nástrojů vybraných finančních správ	57
4.1	Internetové stránky a Daňové portály	57
4.2	Portál MoJe daně	58
4.2.1	Daňová informační schránka PLUS (DIS+)	58
4.2.2	Elektronická podání pro finanční správu (EPO)	59
4.3	e-Daňová a celní rada (e-MTA)	60
4.3.1	Struktura účtu e-MTA	60
4.3.2	Online daňová přiznání	62
4.4	Statistika elektronických daňových přiznání	63
5	Závěr	65
	Seznam použité literatury	66
	Seznam zkratk	72
	Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

V současné době se velká část běžného života odehrává v digitálním prostředí. Většinou populace je běžně používáno internetové bankovníctví, komunikace probíhá prostřednictvím e-mailu, pracovní schůzky jsou svolávány virtuálně na platformách Zoom nebo Teams, nakupuje se v internetových obchodech, komunikace s blízkými probíhá skrze sociální sítě. Digitální technologie se staly součástí našich životů. Jedním z důvodů digitalizace průmyslu a sektoru služeb je zvýšení efektivity a konkurence schopnosti na trhu. Za současné pandemie COVID-19 se tlak na firmy a jejich digitalizaci mnohonásobně zvýšil, protože přístup k drtivé většině produktů a některých služeb je pouze v prostoru internetu.

Stejně jako soukromý sektor je i veřejná správa postupně digitalizována. Jednou ze světových špiček v digitalizaci veřejné správy je nejsevernější pobaltský stát Estonsko, kde je online k dispozici 99 % veřejných služeb. V této zemi je nutné fyzicky navštívit úřad pouze k uzavření manželství, za účelem rozvodu a transakce s nemovitostmi (PwC, 2019b).

Cílem této diplomové práce je popsat digitalizaci české finanční správy a dále provést její komparaci s estonskými digitálními nástroji finanční správy.

Obsahem druhé kapitoly této práce bude charakterizovat daňový systém v České republice, a především správu těchto daní. V této kapitole bude vymezena daň jako taková, popsán daňový systém České republiky a platná legislativa. Stěžejními body této kapitoly bude deskripce finanční správy, její strukturu, systém komunikace s účastněnými osobami. V této kapitole bude také popsána digitalizace české veřejné správy jako celku a deskripce základních pilířů české digitalizace.

Třetí kapitola bude zaměřena na Estonskou republiku. V této kapitole bude charakterizováno politické a podnikatelské prostředí Estonska, popsán estonský daňový systém a související legislativa. Cílem třetí kapitoly je deskripce Estonské daňové a celní Rady, která je hlavním správcem daně v Estonsku. V kapitole bude také zkoumáno, jaký byl zvolen postup při digitalizaci veřejné správy, které instituce jsou s digitalizací spojeny a které komponenty estonské infrastruktury jsou pro digitalizaci veřejné správy klíčové.

Čtvrtá kapitola bude praktickou částí diplomové práce. Bude zaměřena elektronické nástroje určené pro podání a nástroje komunikace daňové správy s daňovými subjekty, komparaci a deskripci používaných nástrojů v České republice a Estonské republice. Tato

kapitola se také bude snažit najít odpověď na otázku, zda má Česká republika kvalitní nástroje na elektronickou správu daní a také jsou-li tyto nástroje aktivně využívány.

Zajímavou a důležitou otázkou je i technická bezpečnost těchto nástrojů. Touto otázkou se, ale práce zabývat nebude, protože pro kvalitní analýzu tohoto problému je nutné zahrnout znalosti v oboru informačních technologií, čemuž se práce chce vyhnout.

V diplomové práci budou použity metody deskripce, klasifikace, analýzy a komparace.

V této práci je použita legislativa v platném znění k 1. 3. 2021.

2 Finanční správa České republiky

V této kapitole bude vymezena daň jako taková, bude popsán daňový systém České republiky, třídění daní a jejich správu. V kapitole bude zkoumána digitalizace veřejné správy a její základní pilíře, dále také jak je vedena elektronizace správy daní a jaké nástroje jsou v České republice využívány. Pro pochopení tohoto tématu bude v kapitole bude použita metoda deskripce a kategorizace.

2.1 Daň

Hlavní částí příjmové strany státního rozpočtu je příjem z daní. Pro to, aby byla tato strana naplněna nezáleží pouze na tom kolik typu daní stát nařídí, ale rozhodující je i stanovení pravidel, která zajistí, aby byla daň efektivně vybrána a bylo zamezeno jejímu úniku. Hlavní činností Finanční daňové správy je právě správa daní (Vančurová a kol, 2020).

Základní daňovou procesní normou správy daní je zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Daňový řád“), kterým je definována správa daně jako *„postup, jehož cílem je správné zjištění a stanovení daní a zabezpečení jejich úhrady“* (§ 1 odst. 2).

Z hlediska daňové teorie má daň charakteristické vlastnosti. Daň je definována jako povinná, zákonem stanovená platba, která je nenávratná neekvivalentní a z pravidla neúčelová. Příjem z těchto plateb plyne do veřejného rozpočtu (Vančurová a kol., 2020) Pro tuto práci je důležitá definice z pohledu daňového řádu podle kterého, jsou daněmi peněžité plnění, která zákon označuje jako daň, clo nebo poplatek. Dále také peněžité plnění, u kterých je zákonem stanoveno, že při jejich správě je postupováno podle daňového řádu a plnění v rámci dělené správy. Tato plnění jsou zároveň příjmem veřejného rozpočtu, nebo snížením veřejného rozpočtu označované jako vratka. Veřejným rozpočtem je souhrnně označován státní rozpočet, státní finanční správa, rozpočet státního fondu nebo Národního fondu, rezervní fond, organizační složky státu, rozpočet územního samosprávného celku, nebo Rozpočet Evropské unie (§ 2 Daňový řád).

2.1.1 Funkce daní

Daně v moderním pojetí jsou důležitým nástrojem ekonomické politiky státu s řadou funkcí. Naprosto základní je fiskální funkce, což je schopnost naplnění veřejného rozpočtu. Tato funkce musí být zachována, aby byly kryty výdaje státu.

Alokační funkcí daně lze koordinovat trh při projevech neefektivnosti trhu v alokaci zdrojů. Příčinou selhání trhu může být nedokonalá konkurence, externality nebo existence veřejného statku. Touto funkcí jsou vkládány prostředky v oblastech kde je prostředků nedostatek např. školství.

Redistribuční funkce vychází z vnímání společnosti, že rozdělení bohatství a důchodu na základě tržních mechanismů není spravedlivé. Pomocí daní je část důchodu odejmuta a použita jako transferové platby.

Stabilizační funkcí daně je možno snížit výkyvy ekonomického cyklu a to tím, že v období růstu ekonomiky, kdy roste spotřeba i důchody, jsou daněmi odčerpány vyšší částky do veřejného rozpočtu. Tímto efektem je předcházeno k přehřátí ekonomiky a zároveň lze vytvářet rezervy, které mohou být použity na období recese (Vančurová a kol., 2020).

2.1.2 Konstrukční prvky daně

Pokud je stanovena státem daň musí být definováno, kdo a kdy je povinen tuto daň zaplatit, a především co má být zdaněno. Pro definování daně jsou použity konstrukční prvky daně, kterými jsou:

- daňový subjekt,
- předmět daně,
- osvobození od daně,
- základ daně a období, za které je stanoveno,
- odpočty od základu daně,
- sazby daně,
- slevy na dani.

Daňovými subjekty jsou osoby, které podle zákona mají povinnost daň strpět, odvádět nebo platit. Z pohledu placení daně jsou daňové subjekty děleny na poplatníky a plátce. Poplatník je daňový subjekt, který nese daňové břemeno. Zároveň je povinen daň odvést. Plátce je osoba, které je zákonem uloženo daň od jiných subjektů vybrat, nebo tuto daň poplatníkovi srazit a pod svou majetkovou odpovědností odvést správci daně do veřejného rozpočtu.

Předmětem daně je veličina, ze které je následně daň vypočítána. Předměty daně lze rozdělit do čtyř skupin na hlavu, majetek, důchod a spotřebu. Osvobození od daně

představuje část předmětu daně, ze které není daň vybírána. K těmto částem předmětu daně nemohou být uplatňovány výdaje ani daňová ztráta vzniklá v souvislosti k dosažení těchto druhů příjmů.

Jak uvádí Vančurová a kol. základ daně je „*předmět daně vyjádřený v měrných jednotkách a upravený podle zákonných pravidel.*“ (2020, s. 21) Základ daně je uveden ve fyzikálních jednotkách nebo v hodnotovém vyjádření, v České republice jsou to koruny. Základ daně je stanoven a podle něj vybrána daň, v pravidelném časovém intervalu nebo za určitý časový interval, kterým je označeno zdaňovací období.

Sazba daně je algoritmus, díky kterému je z upraveného základu daně vypočtena základní částka daně. Sazby daně jsou děleny podle dvou kritérií. První kategorií jsou sazby daně dle druhu předmětu nebo daňového subjektu, v této kategorii jsou vymezeny dva typy sazby: jednotná a diferencovaná. V druhé kategorii je bráno v potaz vztah sazby daně k velikosti základu daně. Podle způsobu vyjádření základu daně je odvíjen typ použité sazby, a to pevné nebo relativní.

Odpočty od základu daně a sleva na dani jsou prvky, kterými je představena stimulační funkce daní. Odpočtem je snížena hodnota základu daně a slevou je snížena samotná daň. Těmito prvky je z pravidla snaha zohlednit pozici poplatníka, případně motivovat osoby k jednání které je pro společnost žádoucí (Vančurová a kol., 2020).

2.1.3 Třídění daní

Daně mohou být tříděny podle různých hledisek, a to podle dopadu, objektu, veličiny, adresnosti, druhu sazby a dle institucí.

Nezákladnější kategorizace daní je podle vazby a dopadu na důchod poplatníka, a to na daně přímé a daně nepřímé. Daně přímé jsou placeny poplatníkem na úkor jeho důchodu a nemohou být převedeny na jiný subjekt. Jsou to především daně z důchodu a daně majtkové. Daně přímé mohou být dále tříděny na daně z majetku nebo důchodu. Daně nepřímé nejsou placeny z důchodu subjektu, kterým je daň odváděna, ale daňová zátěž je převedena na jiný subjekt. Subjekt, kterým je daň odvedena se nazývá plátec a subjekt nesoucí daňovou zátěž poplatník. Daň je započtena v ceně produktu nebo služby. Mezi daně nepřímé jsou řazeny daně ze spotřeby, obratu, přidané hodnoty a cla (Kubátová, 2018).

Další třídění daní je podle objektu, na který jsou daně uloženy. Mezi hlavní jsou řazeny daně z majetku, ze spotřeby a důchodu, který může být označován jako příjem. Z pravidla jsou podle objektu daně pojmenovány daňové zákony.

Na základě charakteru veličiny, ze které je daň placena, se třídí na daně kapitálové a běžné. Kapitálové daně jsou založeny na stavových veličin, které jsou zjištěny k určitému datu. Nejčastější stavovou veličinou je složka majetku. Běžné daně jsou stanoveny podle tokové veličiny, která je zjištěna za ohraničený časový úsek, např. měsíc nebo rok. Touto veličinou je důchod, spotřeba, produkt nebo přidaná hodnota (Vančurová a kol, 2020).

Rozdělení daní dle institucionálního třídění je důležité pro účely statistického zpracování údajů o veřejných rozpočtech. Jsou prováděny mezinárodními institucemi a mezi nejvýznamnější klasifikace jsou řazeny klasifikace Eurostatu, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (dále jen „OECD“) nebo Mezinárodního měnového fondu (Kubátová, 2018).

2.1.4 Daňová soustava v České republice a legislativa

Daně v České republice jsou standartně děleny na přímé a nepřímé daně. V následující tabulce 2.1 je přehled daní, které jsou používány v České republice.

Tab. 2.1 Daňová soustava České republiky

Přímé daně			Nepřímé daně			
Daně z příjmů	Majetkové daně	Ostatní	Spotřební daň z	Daň z přidané hodnoty	Energetické daně	Cla
Fyzických osob	Daň z nemovitých věcí - z pozemků - ze staveb	Daň z hazardních her	- minerálních olejů - piva - lihu - vína a meziproductů - tabákových výrobků - zahříváných tabákových výrobků - surového tabáku		- Daň ze zemního plynu - Daň z pevných paliv - Daň z elektřiny	
Právnických osob	Silniční daň					
Zdravotní a sociální pojištění						

Zdroj: vlastní zpracování dle Vančurová a kol. (2020) a Hrstková Dubšeková (2019)

Charakteristické znaky daně, jako je povinnost a zákonem stanovená platba, jsou splněny zdravotním a sociálním pojištěním. Z tohoto důvodu jsou některými autory řazeny do daňové soustavy (Vančurová a kol, 2020). Zdravotní pojištění je v České republice spravováno sedmi zdravotními pojišťovny, které jsou samostatnými právními subjekty jejichž hlavním úkolem je výběr pojistného od plátců a úhrady zdravotních služeb poskytovatelům zdravotních služeb. Zdravotní pojišťovny jsou z hlediska činnosti a hospodaření kontrolovány Ministerstvem zdravotnictví a Ministerstvem financí České republiky (MZČR, 2020). Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvky na státní politiku zaměstnanosti tvoří více než jednu třetinu všech příjmů státního rozpočtu. Toto sociální pojistné je vybíráno a dále spravováno Českou správou sociálního zabezpečení, která je organizační složkou státu a je podřízena Ministerstvu práce a sociálních věcí (CSSZ, 2021).

Výrazným zásahem do české daňové struktury je změna výpočtu daně z příjmů fyzických osob. Začátkem roku 2021 byla zrušena tzv. „super hrubá mzda“ a zavedena progresivní sazba daně 15 %, která je uplatněna do hranice 48 násobku průměrné mzdy a sazby 23 %, která je uplatněna nad touto hranicí. Došlo také k zvýšení slevy na poplatníka na 27 840 Kč za rok a v roce 2022 má být sleva dále zvýšena na 30 840 Kč za rok (behounek.eu, 2021).

Dnem 25. 9. 2020 byla zrušena daň z nabytí nemovitostí, a to i se zpětnou účinností. Toto ustanovení je platné pro vklady práva do katastru nemovitostí, které byly provedeny v prosinci 2019 a později a lhůta pro podání daňového přiznání byla do 31. 3. 2020 a později (FSČR, 2020a).

2.1.5 Mezinárodní daňová legislativa

Daně v České republice nejsou upraveny pouze tuzemskou legislativou. Od 1. 5. 2004, kdy se stala Česká republika členem Evropské unie se stalo pro Česko závazné i právo Evropské unie. Evropské právo je typicky aplikováno přednostně před českým právem. Dojde-li k nesouladu mezi mezinárodním a tuzemským právem je možné se dovolat k tomu právu, které je pro daňový subjekt výhodnější.

Evropská unie je disponována obecnou pravomocí ke sblížení právních a správních předpisů členských států, které ovlivňují vytváření nebo fungování vnitřního trhu. Významné daně jsou s různou intenzitou upravovány na úrovni evropského práva, například daně z příjmů jsou upraveny také mezinárodními smlouvami o zamezení

dvojího zdanění. Těmito smlouvami je určen stát, který má pravomoc vybrat daň z konkrétního příjmu. Na úrovni Evropské unie je upraveno zdanění úroků, příjmů v transakci mezi mateřskou a dceřinou společností, nebo fúzí.

Daň z přidané hodnoty a spotřební daně jsou v České republice harmonizovány s předpisy Evropské unie. Členské státy nemohou samostatně rozhodovat o principu fungování daně. Na druhou stranu, procesní právo je řízeno vnitrostátně, takže procesní aspekty jsou na základě české vnitrostátní úpravě. Členským státům je ponechán úzký prostor pro úpravu hmotněprávních aspektů, např. stanovení sazby daně, zařazení některých produktů nebo služeb do snížené sazby daně.

Oblast celní unie je výlučně regulována Evropskou unií. Cla jsou regulována kodexem Evropské unie, který je platný na celou oblast celní unie. Sazby cla jsou stanoveny společným celním sazebníkem. Stejně jako u nepřímých daní mohou členské země samostatně upravovat pouze související procesní otázky (Hrstková Dubšeková, 2019) .

2.2 Právní úprava správy daní

Kromě zmíněného daňového řádu, který je základním pramenem daňového procesního práva, jsou klíčová rozpočtová pravidla a další předpisy o rozpočtovém určení, kterými je upraveno, v jaké výši a do kterého rozpočtu budou daně plynout. Dalšími procesními předpisy jsou:

- zákon č. 281/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím daňového řádu, ve znění posledních předpisů,
- zákon č. 283/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony
- vyhláška č. 382/2010 Sb., o náhradě ušlého výdělku a náhradě hotových výdajů při správě daní,
- vyhláška č. 383/2010 Sb., o kolkových známkách.

Dalšími zákony, které jsou výsledkem aplikace mezinárodního práva nebo mezinárodní normou jsou:

- zákon č. 164/2013 Sb., o mezinárodní spolupráci při správě daní a o změně dalších souvisejících zákonů, ve znění posledních předpisů,
- zákon č. 471/2011 Sb., o mezinárodní pomoci při vymáhání některých finančních pohledávek, ve znění posledních předpisů (Hrstková Dubšeková, 2019)

- směrnice Rady EU 2016/1164 ze dne 12. července 2016, kterou se stanoví pravidla proti praktikám vyhýbání se daňovým povinnostem, které mají přímý vliv na fungování vnitřního trhu.

Elektronická evidence přijatých tržeb, která je známa především ve zkratce EET, byla stanovena zákonem č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb. Tímto zákonem jsou stanoveny povinnosti úzce související se správou daně, čímž je možná tento zákon řadit mezi prameny procesního práva.

Kvůli zhoršujícímu se vývoji pandemie Covid-19 v České republice a ve světě byl na území České republiky 12. března 2020 vyhlášen nouzový stav. Z důvodu ekonomické nejistoty vešel 3. listopadu 2020 v platnost zákon, kterým se mění zákon č. 137/2020 Sb., o některých úpravách v oblasti evidence tržeb v souvislosti s vyhlášením nouzového stavu, ve znění pozdějších předpisů. Tímto zákonem byla pozastavena EET, což znamená, že poplatníci nejsou povinni odesílat správci daně údaje o tržbách, vystavovat účtenky dle zákona o evidenci tržeb a umisťovat informační oznámení, a to až do konce roku 2022. Zároveň mohou být poplatníkem odloženy žádosti o certifikát, žádosti o přidělení autentizačních údajů nebo žádosti o povolení evidovat tržby ve zvláštním režimu. Dále byla odložena závěrečná fáze EET, ve které jsou zahrnuty oblasti jako je např. stravování a pohostinství, právní a daňové služby nebo zdravotní péče. V současné době je systém EET plně funkční a evidence tržeb je ze strany poplatníků zcela dobrovolná. Pokud je po dobu odkladu evidence tržeb poplatníkem přerušena nemusí být toto přerušeno hlášeno finančnímu úřadu (FSČR, 2020b).

Právní norma, kterou není správa daní regulována, ale je s daňovou správou v úzké vazbě je zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZoÚ“). K tomuto zákonu jsou vydány vyhlášky Ministerstva financí, kterými jsou prováděny některá ustanovení tohoto zákona. Podle ZoÚ je stanoven rozsah a způsob vedení účetnictví, požadavky na průkaznost účetních záznamů, v jakém rozsahu a jakým způsobem jsou zveřejňovány informace o účetnictví a podmínky předávání účetnictví pro potřeby státu (§ 1 zákon o účetnictví).

Výkazy účetních jednotek nejsou kontrolovány pouze správcem daně. ZoÚ je stanoveno, že účetní závěrky velkých, středních a některých malých účetních jednotek musí být ověřeny auditorem (§ 22 odst. 1 ZoÚ). Audit je proces, který je založen na vyšetřování nebo hledání důkazů, kterými je umožněno poskytnutí přiměřené jistoty o pravdivosti

a poctivosti finančních a jiných informací. Audit je prováděn osobou nebo osobami nezávislých na zpracovatelích a osobách, které by mohli profitovat z použití informací a vydání zprávy o těchto informacích s úmyslem zvýšit jejich důvěryhodnost, a tedy jejich užitečnost (Gray and Coll, 2015).

2.3 Osoby účastněné správy daní

Subjekty správy daní je možné rozdělit do dvou okruhů:

- zavázanými subjekty jsou daňové subjekty a třetí osoby,
- oprávněným subjektem je správce daně (Hrstková Dubšeková, 2019).

Daňový subjekt je osoba, která je zákonem označena jako daňový subjekt, nebo osoba, kterou zákon označuje jako poplatník nebo plátce (§ 20 odst. 1 Daňového řádu).

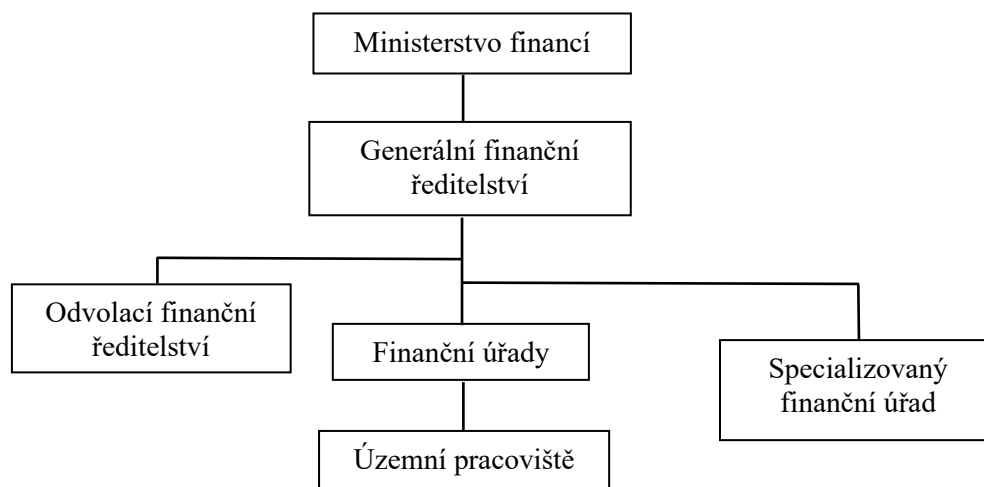
Třetí osoby nejsou přesně vymezeny. Daňový řád jimi rozumí osoby jiné než daňový subjekt, které mají práva a povinnosti při správě daní nebo jsou správou daní dotčena.

Správce daně jsou správní orgány nebo jiné státní orgány, kterým stát pověřil správu daní a jsou považovány za orgány veřejné moci. Typickým správcem daně jsou finanční úřady, celní úřady a místní orgány (§ 22 Daňového řádu).

2.4 Struktura finanční správy

Pravomoce a působnost finanční správy jsou regulovány zákonem č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Následující schéma 2.1 popisuje strukturu finančních orgánů.

Schéma 2.1 Orgány finanční správy

Zdroj: Hrstková Dubšeková, 2019

Generální ředitelství, se sídlem v Praze, je přímo podřízeno Ministerstvu financí ČR. Jeho funkcí je metodické řízení finančních úřadů a podílení se na implementaci daňových právních předpisů.

Základním článkem celé soustavy jsou finanční úřady, jejichž jednotlivá sídla se nachází v krajských městech. Jediná se o 14 úřadů s územní působností. Pod finanční úřady spadají jednotlivá územní pracoviště, která jsou organizačními útvary finančních úřadů a jsou právně jejich součástí.

Specializovaný finanční úřad má na rozdíl od finančních úřadů celostátní působnost a jeho sídlo je v Praze. Tento úřad je správcem pouze významných a velkých subjektů jako jsou právnické osoby jejichž obrat přesáhl dvě miliardy, banky, pojišťovny a další finanční instituce.

Odvolací finanční ředitelství, které sídlí v Brně, má pravomoc rozhodovat o odvoláních v odvolávacím řízení. Má možnost rozhodnout změnou, zrušením nebo potvrzením rozhodnutí finančního úřadu, ale samo odvolací finanční ředitelství nemůže napadené rozhodnutí vrátit k dalšímu řízení (Vančurová a kol, 2020, Hrstková Dubšeková, 2019).

2.5 Celní správa České republiky

Celní správa je soustavou správních orgánů a ozbrojeným bezpečnostním sborem. Je regulována zákonem č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Základními úkoly celní správy je v souhrnu vybírání cla, správa daní, zajištění některých bezpečnostních úkolů a kontrola dodržování různých povinností.

Celní správa je tvořena Generálním ředitelstvím a jemu podřízenými patnácti celními úřady. Generální ředitelství, se sídlem v Praze, má celostátní působnost. Sídly celních úřadů jsou krajská města a patnáctý úřad se nachází na letišti Václava Havla. Stejně jako finanční správě, je nadřízeným orgánem celní správy Ministerstvo financí ČR.

Celní správa má poměrně široký rozsah kompetencí, mezi které patří:

- clo a celní řízení,
- správa spotřebních a ekologických daní,
- kontrola hazardních her a také dodržování zákazu reklamy na nepovolené nebo neohlášené hazardní hry,
- kontrola Intrastatu,
- kontrola elektronické evidence tržeb (dále jen „EET“)

- kontrola mýta a dálničních nálepek,
- trestní řízení,
- vybírání a vymáhání pokut a některých poplatků,
- ochrana práv duševního vlastnictví,
- ochrana volně žijících druhů zvířat a rostlin,
- kontrola převozu finanční hotovosti,
- kontrola zaměřená na odhalování přepravy drog a látek, které jsou k výrobě drog používány,
- a další.

Cla ze zboží jsou vyměřeny a vybírány ze zemí, které nejsou členy Evropské unie. V rámci celního řízení je rozhodováno, jestli bude zboží propuštěno na celní území Evropské unie a do jakého režimu. Jelikož Česká republika sousedí pouze s členy Evropské unie je většina dovezeného zboží na hranicích se sousedními zeměmi propuštěna do režimu tranzitu.

Jakožto správce spotřebních a ekologických daní je celní úřad nejen výběřčím těchto daní. Zároveň má úřad pravomoc povolovat daňové sklady, provádět kontrolu dodržování podmínek pro provoz těchto skladů a kontrolu provozoven pro výrobu alkoholických nápojů a alkoholu. Dále jsou celní správou vydávány tabákové nálepky a je udržován dohled během přepravy zboží z jiného členského státu Evropské unie, které podléhá spotřební dani za normálních okolností, ale v rámci dopravy je od daně dočasně osvobozeno.

Celní správou není vybíráno mýtné ani poplatky za dálniční kupóny, ale jejím úkolem je kontrola, jestli bylo zapláceno mýtné za využití zpoplatněných silnic.

Pro vybrané trestné činy jsou útvary celní správy v postavení policejního orgánu. Tyto činy spočívají v krácení některých daní, nelegální přepravě zbraní a drog atd. V rámci činnosti v celní správě je prověřeno podezření, zda skutečně k trestnému činu došlo, je zjišťován pachatel trestných činů, jsou opatřovány důkazy vypovídající o okolnostech spáchání trestného činu (celnisprava.cz, 2021).

2.6 Fáze správy

Správu daní lze také popsat jako ucelený soubor úkonů, které se skládá ze tří hlavních fází:

- registrační fáze,
- nalézací fáze a
- placení daní (Vančurová a kol., 2020).

V první registrační fázi jsou nové daňové subjekty registrovány k daním. Tuto registrační povinnost musí splnit každý daňový subjekt, kterému vznikne povinnost podat přihlášku k registraci k určité dani (§ 125 Daňový řád). Jedná se o případy, kdy subjekt získal podnikatelské oprávnění, stal se plátcem daně z přidané hodnoty nebo používá vozidlo v rámci své podnikatelské činnosti a další. Subjektem je podána přihláška u místního finančního úřadu. Registrace je stvrzena správcem daně, kterým je vydáno osvědčení s daňovým identifikačním číslem (dále jen „DIČ“) daňového subjektu.

Do nalézací fáze je zahrnuto vyměření a doměření daní. Vyměřovací řízení je započato ve chvíli, kdy je daňovým subjektem podáno řádné daňové tvrzení, které slouží jako podklad pro vyměření případné doměření daně. Daňové tvrzení je typem podání, které je daňovým řádem definováno jako: *úkon osoby účastněné na správě daní směřujícím vůči správci daně* (§ 70 odst. 1). Z podání musí být jasné kým bylo učiněno a co je jeho obsahem. Podání je možné uskutečnit písemně v několika podobách:

- listinné,
- ústně do protokolu,
- elektronicky.

Listinné a ústní podání do protokolu musí být podepsáno osobou, která podání učinila (§ 71 Daňový řád). Daňová tvrzení, přihlášky k registraci a oznámení o změně registračních údajů, včetně příloh jsou pro správy daně označovány za formulářová podání. Tato podání lze podat pouze na tiskopise, který byl vydán Ministerstvem financí, nebo na tištěném výstupu, na kterém jsou obsaženy údaje, náležitosti a jejich uspořádání je shodné s tiskopisem vydaným Ministerstvem financí nebo elektronicky prostřednictvím dálkového přístupu ve formátu a struktuře uveřejněné správcem daně. Ačkoli je jednoznačný identifikovaný podpis základní náležitostí podání, je umožněno zaslat podání elektronicky bez uznávaného elektronického podpisu. Následně musí být subjektem do pěti dnů dodáno tzv. potvrzení o podání správci daně (Vančurová a kol,

2020). Možnostmi elektronické komunikace a podáních vůči finanční správě budou blíže rozpracovány ve čtvrté kapitole.

Doměření daní je uskutečněno, pokud je subjektem zjištěno, že jeho daňová povinnost je vyšší, než byla vyměřena a je povinen podat dodatečné daňové přiznání, a to do konce následujícího kalendářního měsíce, kdy tuto skutečnost zjistil. Byla-li jeho daňová povinnost nižší není povinností podávat dodatečné daňové přiznání. Standartně je daň splatná k poslednímu dni lhůty pro podání řádného daňového přiznání za příslušné daňové období, nestanoví-li zákon jinak (§ 135 Daňový řád). Správce daně má možnost na základě žádosti daňového subjektu stanovit lhůtu pro zaplacení daně individuálně, a to prostřednictvím posečkání daně nebo povolením splátek (Vančurová a kol., 2020).

Hlavním cílem daňové správy je, aby byly daně zaplacený ve stanovené době. Poslední fází je placení daně, která je složena z evidence daní, vybírání daní a pokud je to nutné vymáhání daní. Daň lze zaplatit bezhotovostním převodem, v hotovosti např. oprávněné úřední osobě nebo přeplatkem na jiné dani (§ 163 odst. 3 Daňový řád). V situaci, kdy daňový subjekt není schopen nebo ochoten daň zaplatit je daňovou správou přistoupeno k vymáhání daně. Během vymáhacího řízení jsou správcem daně využívány zákonem stanovené prostředky, které vedou k donucení daňových subjektů k úhradě nedoplatků. Jádrem vymáhacího řízení je daňová exekuce (Vančurová a kol., 2020).

2.7 Zásady správy daní

Základní zásady správy daní slouží k tomu, aby byly naplněny cíle správy daní, kterými jsou správné zajištění a stanovení daně a zajištění jejich úhrady. Tyto zásady jsou uplatňovány v průběhu celé správy daní, nejen daňového řízení, a jsou platná pro všechny subjekty účastnících se správy daně. Těmito zásadami jsou:

- zákonnost,
- zákaz zneužití pravomoci,
- přiměřenost úkonů správce daně,
- procesní rovnost osob při správě daní,
- vzájemná součinnost a spolupráce mezi daňovým správcem a daňovým subjektem,
- rychlost řízení a hospodárnost,
- přiměřené poučení osob zúčastněných na správě daní o jejich právech a povinnostech v souvislosti s daným úkonem ,

- zásada vstřícnosti a slušnosti,
- volné hodnocení důkazů správcem daně,
- mlčenlivost,
- materiální pravda a
- legitimní očekávání (§ 5 až 9 Daňový řád).

2.8 Doručování písemností

Komunikace a doručování písemností mezi správcem daně a ostatními subjekty, daňovým řádem označenými jako adresáty, je primárně osobní během jednání nebo elektronickou formu, a to doručením písemností do datových schránek daňových subjektů. Zřízení datových schránek, ale není povinností všech daňových subjektů. Pokud není možné takto daňový subjekt kontaktovat je možné písemnost doručit prostřednictvím:

- zásilky doručené provozovatelem poštovních služeb, kterou je Česká pošta,
- úřední osobou, z pravidla se jedná o vlastního pracovníka daňové správy, nebo
- jinými orgány o němž stanoví zákon, v tomto případě se může jednat o policejní orgány nebo orgány Vězeňské služby.

Ve zvláštních případech je zvolen způsob doručení veřejnou vyhláškou nebo hromadným předpisným seznamem. Veřejná vyhláška je použita v situaci, kdy není známé sídlo nebo pobyt osoby, nebo sama osoba, nebo se jedná o řízení, ve kterém je velké nebo neurčité množství adresátů (Hrstková Dubšeková, 2019). Pokud zákon stanoví může být daň stanovena správcem daně daňovým subjektům hromadným předpisným seznamem. Tento způsob je používán např. pro vyměření místních poplatků.

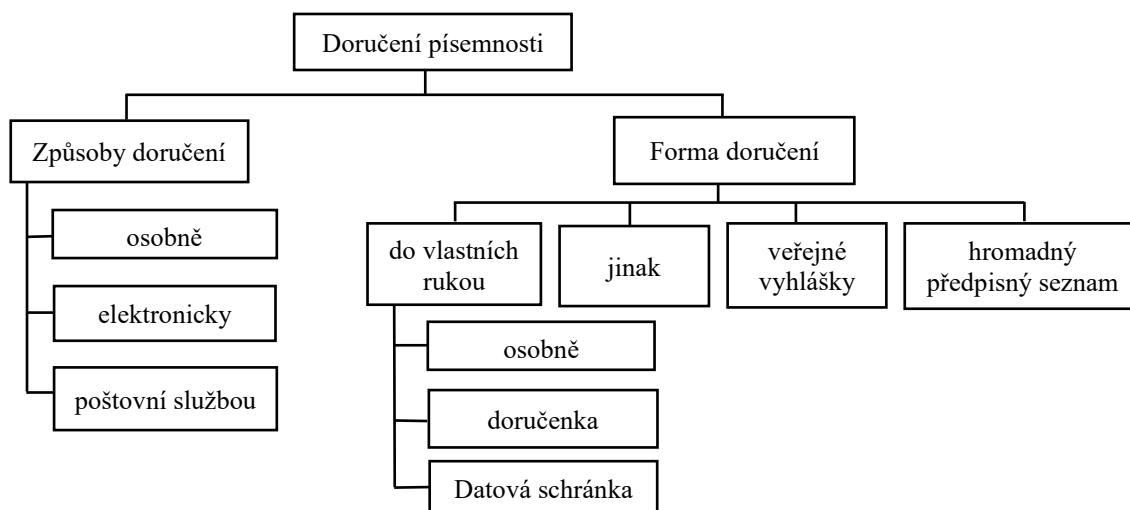
Doručování prostřednictvím zásilky se vztahuje na písemnosti mající listinnou podobu a jsou doručovány Českou poštou osobám, které nemají datovou schránku. Doručování písemností je rozlišováno na:

- určené do vlastních rukou,
- s potvrzením převzetí,
- bez potvrzení jejího převzetí,
- zástupci adresáta.

Zákon stanovuje, že písemnost je možné adresátovi kdekoli, kde bude zastižen (§ 43 odst. 1 Daňový řád). Pokud je adresátem fyzická osoba, která není podnikatelem, je

písemnost doručena na adresu místa pobytu. Fyzickým osobám, které podnikají a právnickým osobám jsou písemnosti zasílány na adresu jejich sídla nebo na adresátem zvolenou adresu v České republice. Způsoby a formy doručení jsou shrnuty ve schématu 2.2.

Schéma 2.2 Způsoby a formy doručení

Zdroj: Vlastní zpracování dle Vančurová, Boněk, 2011

Písemnost, která měla být doručena do vlastních rukou, nebo mělo být převzetí potvrzeno adresátem, je doručena okamžikem převzetí zásilky. Pokud takový adresát, ale nebyl zastížen, nastupuje tzv. náhradní doručení. Písemnost je uložena u provozovatele poštovních služeb a adresát je vhodným způsobem upozorněn k vyzvednutí písemnosti ve lhůtě deseti dnů. Je-li tato písemnost do deseti dnů od jejího uložení nevyzvednuta je použita tzv. právní fikce doručení, kterou je řečeno, že písemnost se posledním dnem této lhůty považuje za doručenu, a to i v případě, že se adresát o uložení nedozvěděl (§ 47 Daňový řád). Pokud ze závažných předem nepředvídatelných důvodů nemohla být adresátem uložená písemnost ve stanovené lhůtě vyzvednuta, může být adresátem k správci daně podána žádost o vyslovení neúčinnosti. Žádost musí být podána do 15 dnů ode dne kdy se adresát s doručenu písemností opravdu seznámil, nejpozději do 6 měsíců od doručení písemnosti. Jestliže je správcem daně žádost považována za důvodnou, je vyslovena neúčinnosti doručení. V opačném případě je žádost zamítnuta a písemnost je považována za doručenu dnem oznámení o vyslovení neúčinnosti doručení (§ 48 Daňový řád).

Právě způsob komunikace je jedním z klíčových bodů elektronizace správy daní. Jelikož je správa daní částí veřejné správy, je důležité se nejdříve podívat na digitalizaci veřejné správy jako celek.

2.9 eGovernment v České republice

Elektronizace činnosti veřejné správy je v současné době jedním z nejdynamičtěji se rozvíjejícím právním oborem. Jedná se o multidisciplinární jev, který zahrnuje nejen stanovení správního práva, ale také základy ekonomie a technické prvky informatiky jako samostatného vědního oboru (Mates, Smejkal, 2012).

Správa daní spadá do veřejné správy, tím pádem je i elektronizace správy daní dílčí částí zavádění informačních a komunikačních technologií do veřejné správy jako celku, a proto nelze digitalizaci daňové správy izolovat.

E-government, případně eGovernment, je v souvislosti s modernizací veřejné správy často používaným termínem. Jedná se o složeninu anglických slov „electronic government“, což v doslovném překladu znamená elektronická vláda. Mnohem důležitější, než překlad je definování tohoto slova. Evropská komise definuje tento pojem jako použití nástrojů a systémů, které jsou pomocí informačních a komunikačních technologií využívány pro poskytování lepších veřejných služeb pro občany a podniky. (Mates, Smejkal, 2012). Ministerstvo vnitra označuje eGovernment jako „*správu věcí veřejných za využití moderních elektronických nástrojů, díky kterým bude veřejná správa k občanům přátelštější, dostupnější, efektivnější, rychlejší a levnější*“. Právě ministerstvo vnitra je v současné době ústředním orgánem státní správy pro elektronickou identifikaci a služby vytvářející důvěru a pro oblast informačních systémů veřejné správy a plní koordinační úlohu pro informační a komunikační technologie (Tuláček, 2020).

Dalšími institucemi, které jsou do digitalizace České republiky zapojeny, je:

- Ministerstvo průmyslu a obchodu,
- Rada vlády pro konkurenceschopnost a hospodářský růst,
- Rada vlády pro informační společnost,
- Správa základních registrů,
- Státní správa zeměměřictví a katastru,
- Úřad pro ochranu osobních údajů
- Národní agentura pro komunikační a informační technologie.

2.9.1 Česká legislativa týkající se digitalizace

Téma eGovernmentu není řešeno pouze na tuzemské úrovni, ale zabývá se jím i Evropská unie, a to úpravou právních vztahů pomocí směrnic a rozhodnutí svých orgánů. Evropská unie se snaží sjednotit funkční a uživatelské podmínky využívání elektronických komunikací a zároveň je maximálně zpřístupnit pro všechny uživatele.

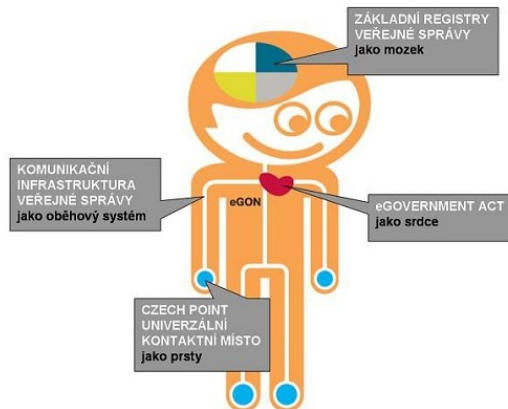
Evropská ani česká právní úprava elektronizace veřejné správy není kodifikovaná. Mezi zákony, které regulují nebo digitalizace veřejné správy týkají jsou:

- nařízení Evropského parlamentu a Rady Evropské unie č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím
- zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 250/2017 Sb., o elektronické identifikaci, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů
- a mnoho dalších.

2.9.2 Základní pilíře českého eGovernmentu

Základní pilíře eGovernmentu jsou vysvětleny pomocí postavičky eGON zobrazeného obrázkem 2.1, kde mozek představuje základní registry veřejné správy, srdce je tvořeno již zmíněným zákonem o eGovernmentu, prsty jsou tvořeny CzechPOINT a oběhovou soustavou, která předchází centra spojuje, představuje komunikační infrastruktura veřejné správy (telekomunikační síť) (Tuláček, 2020).

Obr 2.1 eGOn

Zdroj: Tuláček, 2020

2.9.3 Základní registry

Základní registry byly zřízeny zákonem č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů. Tento systém byl vytvořen za účelem sjednocení údajů, protože v předešlém systému sběru údajů docházelo k duplicitě údajů a rozdílné kvalitě těchto údajů, jelikož byly vedeny u různých orgánů veřejné moci.

Základní registry jsou informační systémy veřejné správy. Jedná se o zabezpečené centrální databáze, sjednocující data vedená úřady o všech subjektech (občané, státní i nestátní subjekty). Mezi čtyři základní registry patří:

- registr obyvatel,
- registr osob,
- registr územní identifikace, adres a nemovitostí a
- registr práv a povinností.

Údaje v těchto registrech jsou jedinečné a důvěryhodné a jsou označovány jako referenční údaje. Tyto údaje jsou sdíleny mezi všemi relevantními informačními systémy veřejné správy podle jasně stanovených pravidel.

Zákonem byla dále zřízena Správa základních registrů, která je správcem informačního systému základních registrů a zajišťuje provoz, realizuje vazby mezi jednotlivými orgány pomocí služeb informačního systému základních registrů a zpřístupňuje referenční údaje obsažené v základních registrech v rozsahu oprávnění obsažených v registru práv a povinností. Správa základních registrů jako taková není oprávněna k přístupu k obsahu referenčních údajů obsažených v základních registrech s výjimkou přístupu v rámci

agendy, pro jejíž výkon byla zaregistrována. Správa základních registrů je podřízena Ministerstvu vnitra (SZRCR.cz, 2021).

2.9.4 Komunikační infrastruktura veřejné správy (KISV) a CzechPOINT

Komunikační infrastruktura veřejné správy je možné popsat jako privátní síť pro výkon veřejné správy. Touto sítí je zajištěno bezpečné propojení mezi veřejností a veřejnou správou přes czech POINT a dále propojení sítí a systémů do společného prostředí a efektivní přístup.

V roce 2008 byly v České republice vytvořeny univerzální kontaktní místa veřejné správy czech POINT tzv. Český Podací Ověřovací Informační Národní Terminál. Prostřednictvím těchto míst lze učinit podání správním orgánům. Czech POINT je zřízen a provozován na základě zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, ve znění pozdějších předpisů.

Kontaktními místy jsou dle zákona notáři, krajské úřady, obecní úřady, úřady městských částí nebo městských obvodů, ale také zastupitelské úřady (velvyslanectví) v zahraničí, dále jsou provozovány Českou poštou, Hospodářskou komorou a také bankami, kterým Ministerstvo vnitra udělilo autorizaci (§ 8a odst. 2 zákona č. 365/2000 Sb.). Služby czech POINTů poskytovány pro veřejnost zahrnují:

- výpisů z informačních systémů veřejné správy,
- podání vůči státní správě,
- autorizované konverzi dokumentů, kdy dochází k úplnému převedení dokumentu z listinné podoby do elektronické, nebo k úplnému převedení elektronického dokumentu do listinné podoby.
- založení a správu datové schránky,
- a dalších.

2.9.5 Datové schránky

Doručování písemností prostřednictvím datových schránek je prováděno podle zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o eGovernmentu“).

Datové schránky byly spuštěny 1. 7. 2009 a jsou navrženy jako elektronické uložení určené k doručování písemností orgánem veřejné moci, provádění úkonů vůči orgánům veřejné moci a dodávání dokumentů fyzických osob, podnikajících fyzických osob

a právnických osob (§ 2 zákon o eGovernmentu). Dle stejného zákona je zřizovatelem datových schránek Ministerstvo vnitra, zatím co provozovatelem je Česká pošta. Datové schránky jsou členěny na:

- datové schránky fyzických osob (§ 3),
- datové schránky podnikajících fyzických osob (§ 4),
- datové schránky právnických osob (§ 5),
- datové schránky orgánů veřejné moci (§ 6),

Osoba, kterou bylo požádáno o zřízení datové schránky se označuje jako osoba oprávněná. Tyto osoby mají přístup do datové schránky a pro přístup je nutná autorizace osoby vstupními údaji skládající se z uživatelského jména a bezpečnostního hesla. Oprávněná osoba k přístupu do datových schránek je povinna zacházet k přístupovým údajům tak aby nemohlo dojít k jejich zneužití. Podle návaznosti na typ datové schránky jsou k přístupu do nich oprávněné různé osoby (§ 8 odst. 1 až 4 zákon o eGovernmentu):

- do datové schránky fyzické osoby je oprávněna fyzická osoba, pro niž byla datová schránka zřízena,
- do datové schránky podnikající fyzické osoby je oprávněna podnikající fyzická osoba, pro niž byla datová schránka zřízena,
- do datové schránky právnické osoby je oprávněn statutární orgán právnické osoby, člen statutárního orgánu právnické osoby nebo vedoucí organizační složky podniku zahraniční právnické osoby zapsané v obchodním rejstříku, pro něž byla datová schránka zřízena.

Oprávněná osoba může stanovit pověřenou osobu nebo administrátora a přidělit jim nebo odebrat rozsah přístupových práv k datové schránce. Administrátor je fyzická osoba, která má právo sama zřizovat další pověřené osoby a přidělovat jim rozsah oprávnění přístupu ke zprávám. Administrátoři a pověřené osoby mohou disponovat těmito pravomocemi:

- číst přijaté zprávy,
- číst přijaté zprávy do vlastních rukou,
- posílat zprávy a číst odeslané,
- zobrazovat seznamy, historii a doručenky,
- vyhledávat další schránky,
- mazat zprávy v trezoru (Česká pošta, 2021a).

Zprávy, které jsou zaslány prostřednictvím datové schránky jsou posuzovány se stejnou vahou jako doporučené dopisy. Doručování datových zpráv mezi státními orgány a uživateli datových schránek je zdarma.

Datovou schránkou je umožněno zasílání Poštovních datových zpráv (dále jen „PDZ“), které jsou určeny k obchodní komunikaci mezi uživateli např. zasílání smluv mezi podnikateli. Tyto služby jsou zpoplatněny. Cena za jednu PDZ je 5 Kč včetně DPH

Datové zprávy a PDZ jsou považovány za doručeny v okamžiku přihlášení oprávněné osoby do datové schránky případně doručení právní fikcí desátým dnem po dodání do datové schránky (Česká pošta, 2021b).

Nevýhodou systému datové schránky je délka uložení datových zpráv, která je pouhých 90 dní a následně je zpráva systémem smazána. Z tohoto důvodu je vždy nutné dokumenty tisknout a archivovat. Další možností je využití Datového trezoru, kterým jsou zprávy uloženy po dobu delší než 90 dnů. Tato služba je také placena. Uživatel má možnost výběru ze:

- Smluvního datového trezoru, který je hrazen podle typu kapacity a je každoročně automaticky prodloužen a
- Kreditního Datového trezoru, který je také hrazen podle kapacity trezoru, ale je aktivní na dobu určitou (Česká pošta, 2021c).

Stejně jako za datovou schránku je i za datový trezor odpovědná Česká pošta.

2.9.6 Identifikační prostředky v digitálním prostředí

Služby veřejné správy jsou postupně zpřístupňovány i v prostředí internetu skrze portály jako je např. portál občana, ePortál České správy sociálního zabezpečení nebo portál Všeobecné zdravotní pojišťovny. Pro přístup k těmto službám je třeba aby byla bezpečně a zaručeně prověřena totožnost uživatele. K tomu, aby byla prokázána totožnost jsou použity identifikační prostředky, které jsou provozovány akreditovanými poskytovateli jsou připojeni na národnímu bodu. Národní bod je nástrojem, kterým je zaručeně ověřena totožnost uživatele online služeb veřejné správy.

Identifikační prostředky, národní bod a pravidla pro účastníky procesu jsou regulovány na základě zákona č. 250/2017 Sb., o elektronické identifikaci, ve znění pozdějších předpisů. Údaje o uživateli jsou zjišťovány automaticky z registru obyvatel a zároveň musí být k tomuto procesu udělen souhlas uživatele. (SZR, 2021).

Mezi identifikačními prostředky, které jsou nabízeny státem jsou řazeny:

- občanské průkazy s aktivním kontaktním elektronickým čipem, který byly vydány po 1. 7. 2018 (dále jen eObčanka),
- NIA ID,
- Mobilní klíč eGovernmentu,

NIA ID je státem poskytovaný identifikační prostředek, který je založený na kombinaci jména, hesla a SMS kódu. Mobilní klíč eGovernmentu je mobilní aplikace a identifikační prostředek, kterým je možné přihlášení bez nutnosti zadávání dalších ověřovacích kódů.

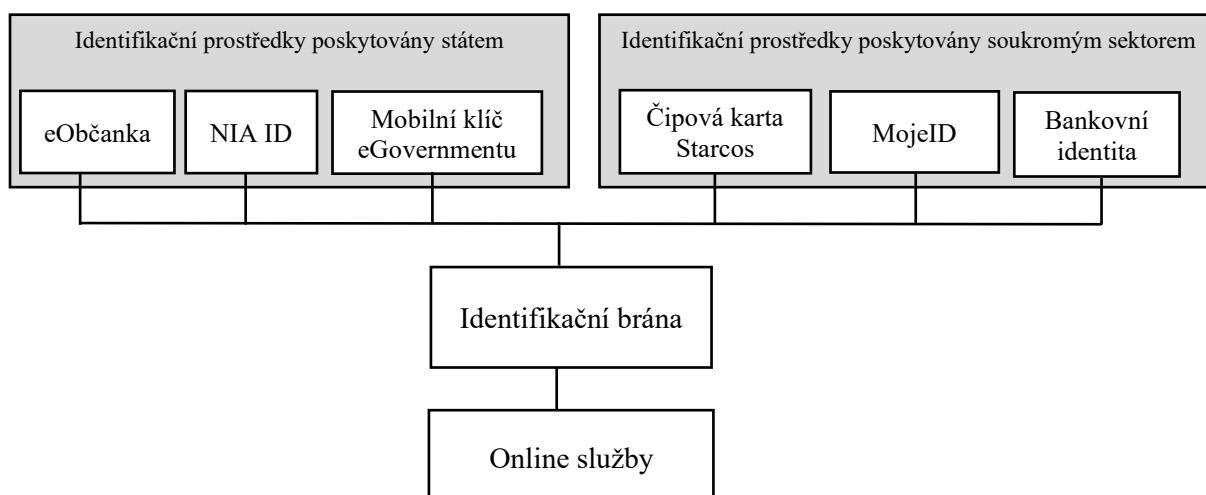
Od 1. ledna 2021 nabyl v účinnost zákon 49/2020 Sb. kterým se mění zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Zkráceně bývá označován jako zákon o bankovní identitě. Tímto zákonem byly rozšířeny služby bank o elektronické ověřování totožnosti. Pro potvrzení identity uživatele lze v současnosti využít bankovní identity, které jsou poskytovány:

- Československou obchodní bankou, a. s.,
- Českou spořitelnou, a. s.,
- Komerční bankou, a. s.,
- Air Bankou, a. s.,
- MONETA Money Bank, a. s.

Dalšími soukromoprávními kvalifikovanými poskytovateli jsou První certifikační autorita a.s., kterou je poskytována čipová karta Starcos a zájmové sdružení právnických osob CZ.NIC, kterou je poskytována MojeID (SZR, 2021b).

Aby mohl uživatel byla propojena digitální identita s online službou správy je využita Identifikační brána. Následujícím schématem 2.3 je znázorněn postup identifikace.

2.3 Postup identifikace v digitálním prostředí

Zdroj: vlastní zpracování podle SZR, 2021c

2.10 Elektronické nástroje Finanční správy

Na základě platné legislativy je veřejnosti umožněno se správcem daně komunikovat elektronicky nejen skrze datové schránky, ale také podávat daňová podání, přiznání, hlášení a další písemnosti dálkovou formou. K tomuto mohou být využity aplikace Online finanční úřad – Daňová informační schránka PLUS (dále jen „DIS+“) nebo aplikaci Elektronická podání pro finanční správu (dále jen „EPO“) (FSČR, 2021a). Tyto aplikace jsou přístupny na stránkách Daňového portálu finanční správy a na novém portálu Moje daně. Deskripce těchto nástrojů bude obsahem kapitoly 4.

3 Finanční správa Estonské republiky

V této kapitole bude charakterizována Estonská republika jako taková, její politický systém, podnikatelské prostředí a daňový systém a orgány správy daní. Podkapitoly budou zaměřeny na digitalizaci veřejné správy a následně budou blíže řešeny nástroje používané finanční správou. V této kapitole bude využita hlavně metoda deskripce a kategorizace. V této kapitole jsou citovány a překládány především zahraniční zdroje psané v angličtině. Pro to, aby bylo zamezeno možným nepřesnostem způsobené překlady budou některé přeložené názvy uvedeny zároveň v originále estonsky případně anglicky v závorkách kurzívou .

3.1 Základní informace o Estonské republice

Estonská republika (estonsky *Eesti Vabariik*) je malou severskou zemí s výhodnou geografickou polohou díky přístupu k Baltskému moři. Východním sousedem Estonska je Rusko, jižním Lotyšsko, dalším nejbližším sousedem je přes Finský záliv Finsko a Švédsko. V Estonsku žije přibližně 1,3 milionu obyvatel.

3.1.1 Historie Estonska

První zmínky o hlavním městě Tallinnu jsou datovány od roku 1154. Během středověku byl Tallinn součástí svazu hanzovních měst a dnes je jeho historické centrum řazeno mezi jedno z nejzachovalejších.

Stejně jako české země získalo Estonsko poprvé samostatnost v roce 1918. Během Druhé světové války bylo střídavě okupováno Němci a Sovětským svazem, a nakonec bylo v roce 1941 znovu připojeno k Sovětskému svazu. Estonská republika byla obnovena až v roce 1991, po postupném politickém převratu, který je známý jako „Zpívající revoluce“ („The Singing Revolution“, estonsky „Laulev revolutsioon“), která proběhla ve všech pobaltských státech a vedla k jejich osamostatnění. Během své samostatnosti se Estonsko stalo postupně členem několika mezinárodních organizací. Od roku 1999 je Estonsko členem Světové obchodní organizace (World trade organization). V roce 2004 se stejně jako Česká republika stalo členem Evropské unie a v tom samém roce i členem NATO. Od roku 2010 je členem OECD. V roce 2011 bylo Estonskem přijato euro za národní měnu (bbc.com, 2019).

Estonsko je jednou z vedoucích zemí, kterou je vytvářeno a implementováno řešení eGovernmentu a kybernetické bezpečnosti. Estonsko je hostitelským státem pro centrum kybernetické bezpečnosti NATO i IT-agentury evropské unie (PwC, 2019).

3.1.2 Vládní struktura

Estonským nejvyšším orgánem národní legislativy je Ústava Estonské republiky (*Eesti Vabariigi põhiseadus*), která byla ustanovena referendem po znovu získání samostatnosti a byla uvedena v platnost 29. června 1992. Všechny další zákony jsou povinny být v souladu s ústavou i obecně uznávanými zásadami a pravidly mezinárodního práva, které jsou součástí estonského právního systému.

Estonský parlament (*Riigikogu*) je nejvyšším zákonodárným orgánem jehož právem je přijímat zákony. Parlament je tvořen jednou komorou s 101 členy. Parlamentní volby jsou konány každé čtyři roky. Výkonná moc je představena vládou, kterou je ve většině případů předkládány návrhy zákonů parlamentu. Vláda je tvořena čtrnácti ministerstvy. Od ledna 2021 je premiérkou Kaja Kallas.

Prezidentský úřad je volen každé čtyři roky parlamentem nebo za zvláštních okolností je volební orgán složen z členů parlamentu a zástupců místních samospráv. Pravomoce a povinnosti prezidenta nebo prezidentky jsou velmi podobné jako je tomu v České republice. Prezident je formální hlavou státu a vrchním velitelem estonských ozbrojených sil. Zákony schváleny parlamentem jsou následně předány prezidentovi k vyhlášení, také může být zákon hlavou státu vetován a tím vrácen parlamentu. Od roku 2016 je prezidentkou Kersti Kaljulaid.

Administrativně je Estonsko rozděleno do 15 krajů, které jsou dále členěny na 79 jednotek místních samospráv, mezi kterými je 15 měst (*linn*) a 64 venkovských obcí (*vald*). Všechny místní náležitosti jsou rozhodovány a organizovány místními úřady a jsou povinny poskytovat svým obyvatelům stejný rozsah služeb bez ohledu na svou velikost. Pro plnění povinností jsou použity místní rozpočty. Všechny místní záležitosti jsou organizovány zastupitelským orgánem místního orgánu, kterým je obecní rada (*volikogu*), která je volena rezidenty. Obecní rada je výkonným orgánem, tj. Obecní správou (*valitsus*) (RM, 2019b)

3.1.3 Podnikatelské prostředí

Estonská republika se pro své vynikající podnikatelské prostředí stala pro mnoho mezinárodních korporací atraktivní zemí. Toto prostředí vyniklo díky stabilní vládě,

liberální ekonomické politice, snadnosti podnikání a nižším nákladům ve srovnání s ostatními Skandinávskými zeměmi (Pwc, 2019).

Zásadou těchto skutečností je v současné době Estonsko na 8 místě v žebříčku Indexu ekonomické svobody „*The Index of Economic Freedom*“ (The World Bank, 2021), na 18 místě podle Indexu snadnosti podnikání „*Ease of Doing Business Index*“ (doingbusiness.org, 2019) a dle Transparency International dosahuje Estonsko 17 místo v Indexu vnímání korupce „*Corruption Perceptions Index*“ (Transparency international, 2020).

Estonská ekonomika je založena především na službách, která jsou zaměřena na informačních technologií, telekomunikacích a bankovníctví. Z průmyslových odvětví jsou významná strojírenský, elektrotechnický, dřevozpracující průmysl. Mezi výrazné estonské start-upy jsou řazeny Bolt, Skype, Starship Technologies a další.

Estonsko je také jedním z významných tranzitních bodů mezi západem a východním Ruskem, a to díky kombinaci poměrně rozvinuté železniční infrastruktury a strategicky umístěnými mezinárodními přístavišti, která během zimy zřídka zamrzají.

3.2 Daňový systém a legislativa

Estonské daňové právo je harmonizováno s právem Evropské unie a je založeno na modelu evropského kontinentálního práva (PwC, 2019)

Estonskou daňovou procesní normou je zákon o správě daní (*Maksukorralduse seadus*, dále jen „ZoSD“), který vešel v platnost 1. září 2002. Tímto zákonem je v § 2 definována daň jako: *„jednorázový nebo pravidelný finanční závazek, který je uložen daňovým poplatníkům na základě zákona nebo nařízení venkovské obce nebo městské rady podle zákona pro výkon veřejnoprávních funkcí státu nebo místních samospráv nebo k získání požadovaných příjmů, které podléhají plnění podle postupu, ve výši a za podmínek předepsaných zákonem nebo nařízením, a to bez přímé náhrady daňovým poplatníkům“*.

Daně estonského daňového systému jsou děleny na základě toho, kým je daň stanovena. Podle tohoto zákona mezi státní daně patří:

- daně z příjmů (právnických a fyzických osob),
- sociální daně (příspěvky na sociální pojištění)
- daň z pozemků,
- daň z hazardu,

- daň z přidané hodnoty (dále jen „DPH“),
- clo,
- spotřební daně a
- daň z těžkých nákladních automobilů (eesti.ee, 2020, Široky, 2018).

Místní daně jsou stanoveny nařízením městské rady nebo venkovské obce, a to v podle zákona o místních daních (*Kohalike maksude seadus*) (eesti.ee, 2020).

Mezi místní daně jsou řazeny:

- daně z prodeje,
- daň z lodí,
- daň z reklamy,
- daň z uzavření silnic a ulic,
- daň ze zvířat,
- daň z veřejných zábavních vystoupení a
- parkovací poplatky (eesti.ee, 2020, Široký, 2018).

Státní daně jsou přijímány do státního rozpočtu, zatímco místně daně jsou příjmem pro místní samosprávu. Část daní z příjmů fyzických osob a veškeré daně z pozemků, které se na daném území nachází, jsou příjmem místní samosprávy (eesti.ee, 2020).

Úprava DPH je stejně jako ve všech členských státech Evropské unie řízena unijní legislativou. Základní sazba DPH je 20 %, dále je v Estonsku aplikována první snížená sazba 9 %, která je použita pro prodej knih, poskytování ubytovacích služeb, farmaceutických výrobků a zdravotních prostředků. Pro vývoz zboží, dodání zboží a poskytování některých služeb uvnitř společenství Evropské unie je použita 0 % sazba DPH, čímž jsou od daně osvobozeny (PwC, 2019). Limitem pro registraci k DPH je roční obrat ve výši 40 000 eur. Zdaňovacím obdobím je kalendářní měsíc a daňové přiznání musí být podáno finančnímu úřadu do dvacátého dne měsíce následujícího po zdaňovacím období.

Spotřební daně jsou uvaleny na alkohol, tabákové výrobky, palivo, elektrickou energii, a obaly. Zdanění jednotlivých komodit je upraveno ve specifických zákonech.

3.2.1 Daň z příjmu fyzických osob

Daň z příjmu je placena fyzickými osobami, které jsou residenty nebo nerezidenty Estonska. Příjmy nerezidentů jsou zatíženy daní z příjmu, pokud byly získány

z Estonských zdrojů vyjmenovány v estonském zákoně o dani z příjmu, *Tulumaksuseadus* (dále jen „EZDP“). Příjmem zdanitelným v Estonsku jsou za určitých podmínek příjmy ze zaměstnání nebo ze státních služeb poskytovaných v Estonsku, příjmy z podnikání, příjmy z poskytování služeb, příjmy z komerčního pronájmu, odměny ředitelů, příjmy sportovců nebo umělců z jejich činnosti v Estonsku a další (RM, 2019)

Rezidenty jsou osoby, jejichž trvalý pobyt je na území Estonska nebo osoba pobývala v tomto státě za účelem zaměstnání po dobu delší než 183 dní v období dvanácti po sobě jdoucích kalendářních měsíců.

Do daně z příjmů residentů jsou zahrnuty veškeré příjmy, bez ohledu na zemi, kde byly vydělány. Do zdanitelného příjmu jsou zahrnuty zejména:

- příjmy ze zaměstnání (mzda, plat, bonusy a jiné odměny),
- příjmy z podnikání,
- příjmy z licenčních poplatků nebo honorářů
- příjmy z úroků a kapitálových zisků,
- důchody a
- stipendia, s výjimkou stipendii financovaných ze státního rozpočtu nebo vyplacených na základě zákona)

Přesto, že je daňová sazba stanovena fixně, je zdanění fyzických osob progresivní, a to z důvodu aplikace nezdánitelných částek, které jsou v platnosti od roku 2018 (RM, 2017).

Základní roční osvobození od daně z příjmů neboli nezdánitelná částka pro rezidenty je až do výše 6 000 eur (500 eur za měsíc). Tato částka, ale klesá, a to v závislosti na celkové výši příjmů. Pokud je poplatníkem překročena hranice příjmů 14 400 eur za rok (1 200 eur za měsíc) je nezdánitelná částka lineárně snižována až po moment kdy je nárok na nezdánitelnou částku nulový. V případě, že poplatníkem byl dosažen příjem 25 200 eur za rok nebo vyšší, poplatník ztratil nárok na základní osvobození. Následujícím vzorcem 3.1 je vypočtena výše nároku na nezdánitelnou částku, pokud bylo poplatníkem dosažen příjem od 14 400 eur do 25 200 eur za rok (emta.ee, 2017).

$$\text{Nezdánitelná částka daně} = 6\,000 - \frac{6\,000}{10\,800} \cdot (\text{výše příjmů} - 14\,400) \quad (3.1)$$

Minimální mzda v Estonsku je stanovena na 3,48 eur za hodinu, což je v případě plného úvazku 584 eur za měsíc (emta.ee, 2021a).

Dále jsou mezi odpočty řazeny hypoteční úroky, výdaje na školení, určité charitativní dary, a to do výše 1 200 eur, ale ne více než 50 % zdanitelného příjmu, příspěvky do penzijního pojištění do výše 6 000 eur nebo 15% zdanitelného příjmu. Povinné příspěvky na sociální zabezpečení jsou ze základu daně plně odečitatelné.

Od daně jsou osvobozeny např.: stipendia financována ze státního rozpočtu nebo vyplacena na základě zákona, dětské přídavky, dotace a dávky vyplaceny ze státního nebo místního rozpočtu nebo pojištění, diety a náhrady za ubytování v rámci služebních cest, kompenzace za použítá soukromého vozidla, výnosy z pojištění a další platby přijaté na základě pojistných událostí (RM, 2019).

V Estonsku je od roku 2015 stanovena sazba daně z příjmů fyzických osob ve výši 20%. Srážková sazba daně u některých důchodů a některých plateb nerezidentů je ve výši 10%. Zdaňovacím obdobím fyzických osob je kalendářní rok. Lhůta pro podání daňového přiznání je do 31. března následujícího roku (RM, 2019).

3.2.2 Daň právnických osob

Daň právnických osob je vypočítávána velmi specificky a netradičně v porovnáním s ostatními zeměmi. Daněn není příjem právnické osoby, ale distribuovaný zisk.

Právnickými osobami podléhající této dani jsou rezidenti a nerezidenti se stálou provozovnou v Estonsku (§ 2 odst. 2 Income Tax Act). Právní subjekt je považován za rezidenta Estonska, jestliže je osoba založena podle estonských zákonů (Pwc, 2019).

Základem daně je množství přerozděleného zisku společnosti včetně transakcí, které lze považovat za skryté přerozdělení zisku. Za distribuovaný zisk jsou považována dividendy, zpětný odkup akcií, snížení kapitálu, výnosy z likvidace, funkční požitky, dary, výdaje na reprezentaci, úpravy zisku, neobchodní výdaje nebo jakékoli jiné předpokládané rozdělení zisku (PwC, 2019, Široký 2018).

Funkčními požitky jsou myšleny služby, zboží, podobné věcné dávky, výhody nebo dary, které jsou ocenitelné v peněžních jednotkách a jsou poskytnuty zaměstnavatelem zaměstnanci a souvisejí se zaměstnáním, členům managementu, dozorčích rad, nebo jedná-li se o dlouhodobý závazkový vztah. Tyto požitky následně nejsou zahrnuty do zdanitelného příjmu zaměstnance (Široký, 2018).

Do daně z příjmu nejsou zahrnuty peněžité a věcné dary poskytnuté nevýdělečným organizacím, nemocnicím a ostatním osobám uvedených v Income Tax Act. Podmínkami je, že částka darů nesmí být vyšší než 3 % z částky plateb podléhajících dani podle zákona o sociální dani provedených poplatníkem během téhož kalendářního roku nebo 10 % ze zisku za poslední finanční rok daňového poplatníka, vypočítaný podle právních předpisů upravujících účetnictví (§ 45 Income Tax Act).

Mezi neobchodní výdaje jsou řazeny peněžité tresty a pokuty za pozdní splacené daně, pořizovací cena cenných papírů nebo pořizovací cena majetku, který není nutný k podnikatelské činnosti.

Na rozdíl české daňové legislativy nemá ztráta pro daňové účely žádný význam. Pokud společnost rozděluje zisk bude povinna platit daň, i když účetně vykazuje ztrátu.

Rozdělené zisky jsou obecně daněny ve výši 20/80, což odpovídá přibližně sazbě 20 %, čisté hodnoty rozdělených zisků. Od roku 2019 na dividenda, která jsou rozdělována pravidelně je možné aplikovat sníženou sazbu daně z příjmů právnických osob ve výši 14%, a pokud jsou tato dividenda vyplacena jednotlivci jsou předmětem 7% srážkové daně (RM, 2019). Podle estonského pohledu je tato daň daní z příjmu právnických osob, a obecně se nejedná o srážkovou daň. Sazba daně tedy není ovlivněna smlouvami o zamezení dvojího zdanění. (PwC, 2019).

Zdanitelným obdobím je kalendářní měsíc. Povinnost podat daňové přiznání společností je do desátého dne kalendářního měsíce následujícího po zdaňovacím období. Zdaňování firem ve skupině není v Estonsku možné (RM, 2019, Široký 2018).

V Estonsku nejsou společnosti podporovány daňovými pobídkami. Daňový systém stanovuje neomezený odklad zdanění zisků právnických osob, kdy je možné udržovat zisk ve společnosti a opětovně společností investovat. Ve výsledku lze tento postup považovat za daňový stimul, kterým je podporován hospodářský růst (PwC, 2019).

3.2.3 Sociální daně

Sociální daně jsou placeny za účelem financování sociálního systému, který je tvořen dvěma pilíři: systémem sociálního zabezpečení a pilíře sociální péče.

Do systému sociálního zabezpečení je zahrnuto státní důchodové pojištění, zdravotní pojištění, dávky v nezaměstnanosti a dětské přídavky. Pilíř sociální péče je složen z peněžitých dávek sociální pomoci a sociální péče.

Sociální daně jsou regulovány Zákonem o sociální dani (*Sotsiaalmaksuseadus*).

Předmětem daně jsou příjmy vytvořeny intenzivní činností, jako je zaměstnání nebo podnikání. Přesný seznam činností podléhajících dani je v zákoně o sociální dani. Obecně je aplikována 33% sazba daně. V některých případech, které jsou stanoveny zákonem a v situaci, kdy jsou osobě vypláceny dávky v nezaměstnanosti Estonským fondem pro pojištění v nezaměstnanosti je sazba sociální daně 13 % ze základu daně.

Příjem ze sociální daně je rozdělen mezi fond zdravotního pojištění ve výši 13% a fondem důchodového pojištění do kterého spadá 20 %.

Sociální daně jsou placeny zaměstnavateli, živnostníky, státem, venkovskými obcemi nebo městy pro osoby uvedené v Zákoně o sociálním pojištění.

Živnostníci a zaměstnavatelé jsou povinni platit sociální daň nejméně ve výši vypočítané podle měsíční sazby stanovené v zákoně o sociální dani. Pro rok 2021 je minimální měsíční výše, ze které je daň vypočítána 584 eur a zaměstnavatelé jsou tímto povinni zaplatit minimálně 192,72 eur měsíčně za jednoho zaměstnance.

Povinnost zaměstnavatelů uhradit sociální daň je sjednocená se dnem splacení srážkové daně. Daň je splatná k desátému dni následujícího měsíce.

Živnostníky je sociální daň placena ve čtyřech zálohách, které jsou splatné do patnáctého dne každého čtvrtletí. Z daňového přiznání k dani z příjmů živnostníka je estonskou daňovou a celní správou vypočítána konečná povinnost za sociální daň. Lhůta pro zaplacení dodatečné daňové povinnosti k sociální dani je splatná 1. října (emta.ee, 2021b)

3.3 E- pobyt

Estonsko je první země kterou je od roku 2014 nabízen elektronický pobyt tzv. e-pobyt (e-Residency). Jedná se o vládou vydaná digitální identita a status, kterým je poskytnut přístup k digitálnímu obchodnímu prostředí v Estonsku. Osoba, které je udělen e-pobyt je označována za e-rezidenta. E-rezidentem se může stát pouze fyzická osoba a spolehlivost žádající osoby je provedena Radou estonské policie a pohraniční strážže (Politsei- ja Piirivalveamet). Pokud jsou žádající osobou splněny podmínky žádosti, zaplacen poplatek ve výši 100 až 120 eur a splnily požadavky kontroly Rady policie a pohraniční strážže je jim vydán digitální průkaz totožnosti, kterým je poskytnut přístup k estonským službám (e-resident, 2019, learn.e-resident, 2021a).

Hlavní benefit e-pobytu je možnost založení estonské obchodní společnosti, která disponuje stejnými právy a také povinnostmi jako společnosti založené estonskými občany. Jelikož je Estonsko členem Evropské unie je veškerým estonským obchodním společností zpřístupněn jednotný vnitřní trh Evropské unie. Z čehož vyplývá, že osoba vlastníci e-pobyt může skrze tuto společnost využívat jednotný evropský trh, aniž by byla občanem Evropské unie.

Doporučeným typem společnosti je společnost s ručením omezeným (an osaühing - OÜ), jelikož je jednoduše zřízena, požadavek na základní kapitál je ve výši 2 500 eur a odpovědnost společníků je omezena. Jedná se také o nejběžnější typ společnosti v Estonsku (e-resident, 2019).

Díky tomu, že je estonská veřejná správa vysoce digitalizována, je možné založit společnost online. Následná správa společnosti může probíhat odkudkoli na světě, protože veškerá komunikace s úřady nebo plnění povinností společnosti lze vyřídit skrze internet. Díky digitální identitě je osobám umožněno digitálně podepisovat dokumenty, ověřovat pravost podepsaných dokumentů, šifrovat a bezpečně odesílat dokumenty nebo podat žádost o digitální obchodní bankovníctví a online platební služby (learn.e-resident, 2021a).

Jednou z podmínek založení společnosti v Estonsku je estonský bankovní účet, což pro některé žadatele se může být problematický bod. Jelikož jsou banky a finanční instituce soukromé společnosti jsou kritéria pro klienty stanovena na základě jejich politik. Těmito společnostmi jsou dodržovány všechny mezinárodní předpisy týkající se poskytování finančních produktů. Přístup k službám obchodního bankovníctví tudíž není zaručen (learn.e-resident, 2021c)

Je důležité zdůraznit, že e-pobyt není spojen s právem trvalého pobytu v Estonsku nebo oprávnění ke vstupu do Estonska nebo na území Estonské unie a nejedná se ani o základ pro udělení víza. E-pobytem není přiznáno estonské občanství (learn.e-resident, 2021b).

3.3.1 E-pobyt a daňové povinnosti

E-rezident je z pohledu estonských daňových předpisů považován za daňového nerezidenta, pouze příjmy pocházející z Estonska jsou daně estonskou daní.

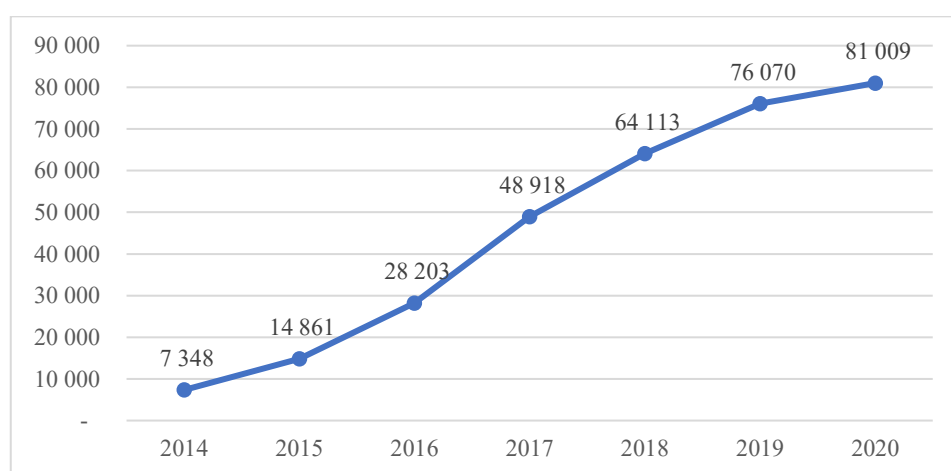
Společnosti registrované v Estonsku jsou automaticky estonskými daňovými rezidenty a danění jejich příjmů je provedeno na základě estonských daňových předpisů. Nicméně je nutné sledovat i daňovou legislativu země, kde je vlastník společnosti daňovým

rezidentem. Touto zemí může být společnost považována za i za jejich daňového rezidenta a může dojít k daňové duplicitě, která je z pravidla řešena mezinárodními smlouvami. Dále jsou společnosti povinny se samy registrovat k DPH a jednotlivým spotřebním daním v případě, že byly splněny zákonné podmínky pro jejich registraci (eesti.ee, 2021, e-resident, 2019).

3.3.2 Statistika e-pobytu

K 31. květnu 2021 bylo evidováno 81 009 e-rezidentů. Grafem 3.1 je popsán vývoj počtu osob mající estonský e-pobyt.

Graf 3.1 Počet e-rezidentů v období 2014 až 31. 5. 2021

Zdroj: vlastní zpracování dle e-resident.gov.ee, 2021

Tabulkou 3.1 je popsán počet přijatých žádostí k získání e-pobytu, počet zamítnutých žádostí a znovuobnovených žádostí od poloviny roku 2014, kdy bylo program e-pobytu spuštěn, do 31. 5. 2021.

Tab 3.1 Žádosti o e-pobyt v období od roku 2014 až 2021

Rok	přijaté žádosti	nepřijaté žádosti	znovuobnovené registrace	Neúplné registrace
2014	114	-	-	-
2015	7 123	76	-	124
2016	7 505	-	-	275
2017	13 396	15	53	327
2018	21 050	68	1 346	498
2019	16 278	33	533	358

2020	11 425	28	658	451
2021	4 888	29	602	302

Zdroj: Vlastní zpracování dle e-resident.gov.ee, 2021

Podle estonských statistik je každým pátým e-rezidentem založena také společnost. Mezi e-rezidenty Estonka jsou zahrnuti obyvatelé z 173 zemí. Nejvíce je občanů Finska, Ruska, Ukrajiny, Německa, Číny, Spojeného království nebo Francie. Ovšem nejvíce společností je zakládáno občany Ukrajiny (1 270 společností), Německa, Ruska, Turecka, Francie, Španělska a Itálie. V České republice se nachází 495 občanů s e-pobytem v Estonsku čímž jsme byli zařazeni na 36. místo v žebříčku zemí podle počtu žádostí. Na základě tohoto pobytu bylo českými občany založeno již 110 společností a Českem bylo obsazeno 37. místo v žebříčku zemí podle množství založených společností (e-resident, 2021).

3.4 Estonská daňová a celní rada

Správce daní je Estonská daňová a celní rada (*Maksu- ja Tolliamet*, Estonian Tax and Customs Board, dále jen „EMTA“ nebo „Rada“), jejíž sídlo je v Tallinnu. Místní daně jsou spravovány místními městskými radami a místními úřady daňové rady (Pwc, 2019).

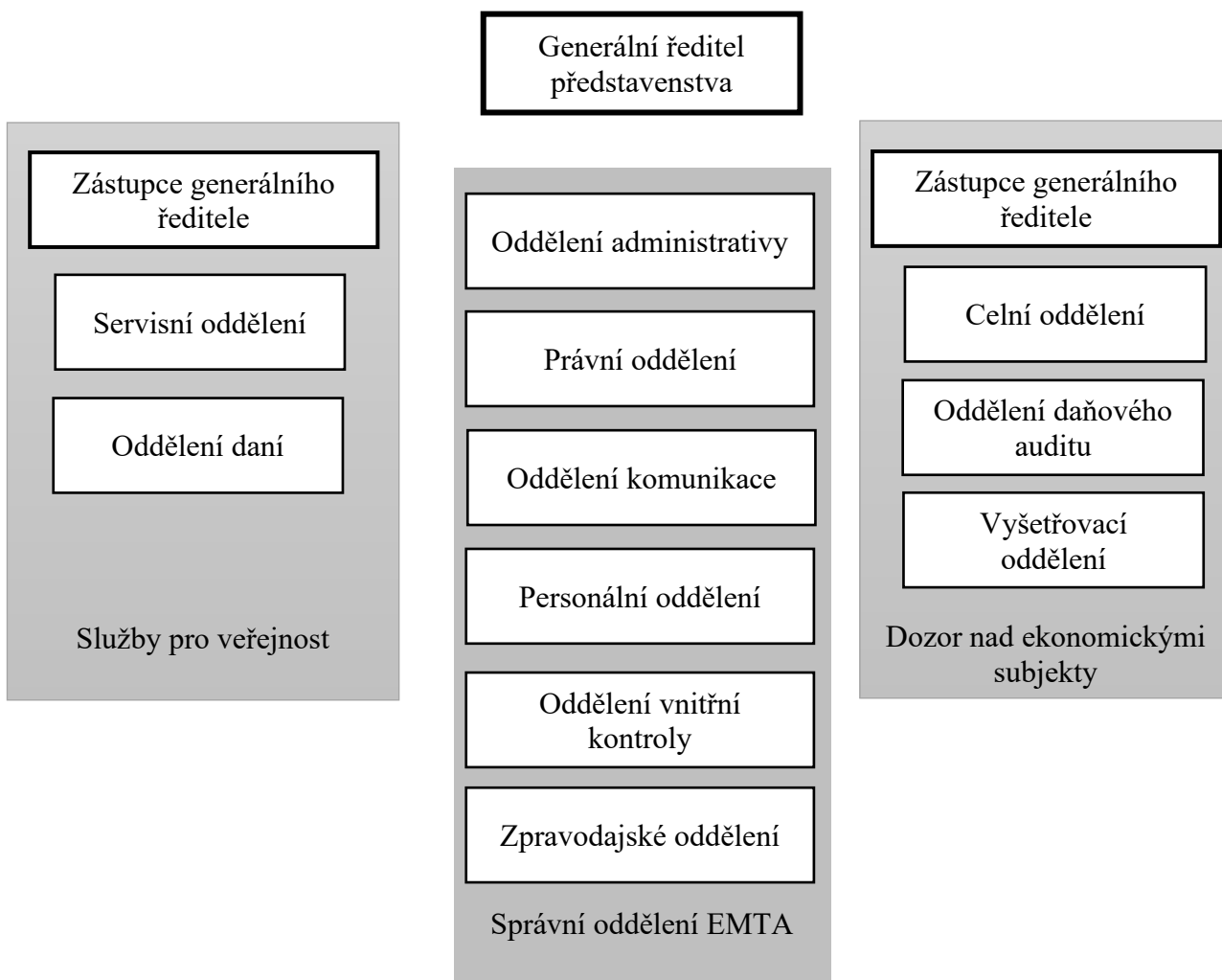
Hlavními aktivitami a účelem EMTA je správa příjmů, provádění daňové a celní politiky a ochrana společnosti a legální ekonomické činnosti. Cílem EMTA je nabízet pohodlné a efektivní daňové služby ve prospěch občanů, firem a Estonského státu. Působnost rady je podřízena administrativě Ministerstva financí (*Rahandusministeerium*).

Rada je řízena na základě Stanov EMTA, které byly přijaty nařízením ministra financí č.29 ze dne 6. října 2008, v aktuálním znění (dále jen „Stanovy EMTA“). Nařízení jsou stanovena na základě § 42 odst. 1 zákona o vládě republiky v souladu s § 65 odst. 2 odst. 2 téhož zákona. Daňovou procesní normou je zákon o správě daní (*Maksukorralduse seadus*), který byl již zmíněn a procesní normou pro cla je Celní zákon (*Tolliseadus*), který vešel v platnost 1. 5. 2004.

3.4.1 Struktura Daňové a celní rady

Struktura Rady je dána Stanovami EMTA, podle kterých je dělena na oddělení. Tato oddělení mohou být seskupena podle svého zaměření na služby pro veřejnost, dozor nad ekonomickými subjekty a oddělení, které jsou zřízeny pro vnitřní správu a fungování rady jako celku. Následujícím schématem 3.1 je znázorněno rozdělení Rady.

Schéma 3.1 Struktura Daňové a celní rady

Zdroj: vlastní zpracování dle EMTA, 2021c

Servisní oddělení (*Service Department*) daňové oddělení (*Tax Department*) jsou zaměřeny na poskytování zákaznických služeb a poradenství pro veřejnost. Organizace plateb a jiných finančních závazků vůči státu je v pravomoci servisního oddělení, kterým je dále vedeno účetnictví a organizace činností souvisejících s vymáháním dluhů. Toto oddělení je zodpovědné za prevenci porušování zákona o hazardních hrách a provádění auditu na základě a v souladu s postupem stanoveným zákonem. Mezi další hlavní funkce servisního oddělení je rozvoj v oblasti služeb, zlepšování dodržování daňových zákonů daňovými subjekty.

Daňové oddělení je zodpovědné za vývoj metodiky pro implementaci daňových zákonů a právních předpisů založených na daňových zákonech. Oddělením je koordinována mezinárodní spolupráce a zahraniční vztahy v daňové oblasti podnikání. Úkolem

daňového oddělení je také správa spotřebních daní. Především vyřizování povolení souvisejících s manipulací se zbožím, které podléhá spotřební dani, koordinací dohledu nad zpracovateli tohoto zboží, vedení správních a přestupkových řízení ve věcech spojených s manipulací zboží podléhající spotřební dani (§14 a §19¹ Stanovy EMTA).

Již předchozí kapitolou bylo zdůrazněno, že pro správu daní a naplnění příjmové strany státního rozpočtu je klíčová kontrola, zda odváděná daň není plátcem nezákonně snižována. Daňová kontrolní činnost je v Estonské republice prováděna celním oddělením, oddělením daňové kontroly a vyšetřovacím oddělením.

Hlavní funkcí celního oddělení (*Customs Department*) je ochrana společnosti a legální ekonomické činnosti. Celním oddělením jsou prováděny celní předpisy, prevence, odhalování a legislativní řízení celních přestupků. Pro veřejnost jsou oddělením poskytovány zákaznické služby a poučení o vyřízení celních formalit. Oddělení je účastněno procesu vytváření legislativy a jeho funkcí je doručování stanovisek k návrhům právních předpisů týkajících se celních záležitostí. Zásadní je také spolupráce celního oddělení s jinými orgány Estonské republiky, zahraničními agenturami a mezinárodními organizacemi (§ 20 Stanovy EMTA).

Prevence proti porušení Income Tax Act, zákona o kapalných palivech a celních předpisů je zajištěna audity, které jsou prováděny oddělením daňového auditu (*Tax Audit Department*). Dalším úkolem oddělení je posuzování a identifikace daňově rizikových osob, vedení přestupkového řízení, plánování, vývoj a poskytování poradenství v oblasti auditorských prací a dohled nad plněním pracovních plánů v oblasti auditu. Oddělením jsou podávány návrhy na změnu a doplnění právních předpisů týkajících se auditní oblasti. Aby kontrola byla plně funkční a účinná je podmíněna spoluprací s dalšími orgány Estonské republiky, zahraničními správními orgány a mezinárodními organizacemi působící v oblasti daňové kontroly se kterými je auditní oddělení komunikuje a spolupracuje (§ 13 Stanovy EMTA).

Vyšetřovací oddělení (*Investigation Department*) je zaměřeno na prevenci a odhalování trestných činů, které mají souvislost s porušováním daňových zákonů a celních předpisů a v případě potřeby je vyšetřovacím oddělením prováděn dohled na základě a v souladu s postupem stanoveným zákonem (§ 22 Směrnice EMTA).

Třetí skupinou jsou oddělení, kterými jsou koordinovány informace, zajišťováno fungování a organizace Rady.

Oddělení administrativy (*Administration Department*) je zodpovědno za správu státního majetku, které je drženo Radou, dále také za realizaci veřejných zakázek, sestavování rozpočtu a organizaci podávání zpráv. Administrativou jsou dodávány informace a dokumentace potřebné pro vedení účtů poskytovateli finančních, personálních a mzdových výpočtových služeb působících v oblasti státní správy Ministerstva financí a také je odpovědno za organizaci výměny informací (§ 10² Stanovy EMTA).

Rada je zastupována právním oddělením (*Legal Department*) během likvidací, úpadcích a soudních řízeních. Právním oddělením jsou řešeny stížnosti a mezi další funkce tohoto oddělení patří doručování stanovisek k návrhům právních předpisů týkajících se oblasti činnosti rady, účastnění se příprav dohod, koordinace přestupkového řízení v radě a organizace činností souvisejících s vymáháním pohledávek. Oddělením je poskytováno právní poradenství a školení dalším strukturálních jednotek rady, (§12 Stanovy EMTA).

Hlavní funkcí komunikačního oddělení (*Communication Department*) je rozvoj a organizace mediálních komunikací, interní komunikace a zásad šíření a daňových a celních informací rady (§12¹ Stanovy EMTA).

Kontrolovány nejsou jen daňové subjekty, ale také samotná Rada oddělením vnitřní kontroly (*Internal Control Department*). Oddělením vnitřní kontroly je systematicky vykonáván dohled nad zákonitostí činností prováděných zaměstnanci rady a je jím vedeno disciplinární řízení. Oddělením vnitřní kontroly je organizována činnost zabraňující korupci a organizace ochrany údajů a bezpečnosti informací v radě a ověřování souladu s požadavky na ochranu údajů a bezpečnosti informací (§ 16 Stanovy EMTA).

Hlavními funkcemi oddělení zpravodajských služeb (*Intelligence Department*) je vývoj a implementace systému hodnocení rizik požadovaného pro účinné vymáhání daňových zákonů a celních pravidel a zpracování údajů o daňových a celních činnostech z informačních systémů. Jedním z úkolů celního oddělení a oddělení daňového auditu je i mezinárodní spolupráce. Oddělení zpravodajských služeb je odpovědno za organizaci výměny národních a mezinárodních informací (§ 18 Stanovy EMTA)

Pokud je stanovami jednotlivých útvarů dovoleno, strukturální jednotky rady mohou zahrnovat divize a celní úřady. Funkce a kompetence strukturálních podjednotek rady jsou regulovány stanovami strukturálních jednotek (§ 27 Stanovy EMTA).

V Estonsku se nachází 12 celních úřadů, které jsou rozmístěny na hranicích s Ruskem, mezinárodních přístavech a mezinárodním letišti v Tallinnu.

Estonské Servisní kanceláře mohou být přirovnány k územním pracovištím finančních úřadů v Česku. Kanceláře jsou lokalizovány v šestnácti velkých městech a v rámci služeb kanceláří jsou:

- přijímány daňová přiznání a dokumenty,
- přijímány platby debetními a kreditními kartami,
- vydáváno osvědčení a kopie dokumentů,
- prováděna správa přístupových oprávnění e-MTA,
- konzultace s klienty,
- obnovení kontaktních informací,
- registrace a výmaz daňových subjektů z registrů,
- a další (e.etma, 2021d).

3.4.2 Osoby účastněné estonského daňového řízení

Podle zákona o správě daní je estonskou osobou povinnou k dani:

- daňový poplatník,
- zástupce srážkové daně,
- další osoby odpovědné za daňovou povinnost daňového poplatníka nebo zástupce pro srážkovou daň podle zákona nebo smlouvy.

Daňovým poplatníkem je fyzická nebo právnická osoba nebo stát, venkovská obec nebo městská agentura, která je povinna platit daň na základě zákonných podmínek, v souladu se zákonným postupem a která je dále povinna plnit další peněžní a nepeněžní závazky v souvislosti s daňovou povinností (§ 6 odst. 2 ZoSD).

Zástupce srážkové daně je fyzická nebo právnická osoba nebo státní, venkovská nebo městská agentura, která je povinna zadržet částku daně, která je placena jinou osobou a převést tuto částku na bankovní účet k tomu určený na základě podmínek a v souladu se zákonem stanoveným postupem a zároveň plnit další peněžní a nepeněžní závazky uložené osobě v souvislosti s povinností zadržení daně (§ 6 odst. 2 ZoSD). Zástupce srážkové daně je ekvivalentem plátce daně v české daňové terminologii.

Stejně jako českým daňovým řádem jsou i estonským zákonem o správě daní rozlišováni účastníci daňového řízení a to na:

- žadatele,
- adresáta,
- třetí osoby a
- správní orgán, který je podle zákona nebo předpisu povinen předložit stanovisko nebo souhlas s vydáním právního předpisu nebo s přijetím opatření správnímu orgánu, kterým je věc projednána (§ 43 ZoSD).

Žadatel je osoba povinná k dani, kterou je žádáno vydání správního aktu nebo aby bylo přijeto opatření. Adresátem je osoba, na kterou je správní akt nebo opatření namířeno.

Třetí osobou je jiná osoba, jejíž práva jsou správním aktem nebo opatřením dotčena. Na základě smlouvy může být převzata odpovědnost za plnění finančních závazků osoby povinné k dani třetí osobou. Nicméně smluvní odpovědností není zbaven daňový úřad práva podat žalobu na osobu povinnou k dani, ani se vzdát výběru daňových nedoplatků od osoby povinné k dani (§ 42 ZoSD).

3.4.3 Hlavní povinnosti EMTA

Obecně je EMTA povinna sledovat dodržování zákona o správě daní a zákony, kterými jsou regulovány daně, a to v mezích působnosti, které jsou dány daňovému úřadu zákonem. Některé povinnosti jsou totožné jako povinnosti českého správce daně jako je povinnost ověřovat správnost výpočtu a placení daní a sledovat placení daní, vymáhat daňové nedoplatky, ukládat donucovací opatření a tresty povolené zákonem osobám, kterými byl porušen zákon o daních. Dále je EMTA povinna vypočítávat a posoudit výši daně a úroků splatných v případech stanovených zákonem a vrátit přeplatky nebo částky, které mají být kompenzovány, vykonávat dohled nad povinností registrace zaměstnání a dodržováním povinností poskytovatele informací a zdroje informací stanovených v zákoně o výměně daňových informací (§ 10 ZoSD).

EMTA je povinna poskytnout osobě povinné k dani informace a vysvětlení o jejích právech a povinnostech podle ZoSD a zákona týkající se daně. Na žádost osob povinných k dani je daňový úřad povinen vydat osobě povinné k dani písemné osvědčení nebo jí poskytnout informace elektronicky o rozsahu daňových nedoplatků osoby povinné k dani a částkách daně a úroky zaplacené nebo vrácené daňovému subjektu.

Osoby zúčastněné daně jsou oprávněny požadovat po správci daně potvrzení o neexistenci daňových nedoplatků. Osobám povinným k dani je uděleno právo na přístup k informacím, které se jich týkají a které jsou daňovým úřadem shromažďovány a právo na pořizování výpisů a kopírování těchto informací. Na základě ochrany práv a svobod subjektu údajů a dalších osob je daňový úřad oprávněn odmítnout zpřístupnění informací (§14 ZoDP).

Upomínky a další informace pro informační účely které jsou vztaženy k osobě povinné k dani mohou být zasílány daňovým úřadem osobě povinné k dani prostřednictvím komunikačních prostředků, které byly touto osobou sděleny správci daně (§ 14¹ ZoSD).

Pokud je daňovým úřadem způsobena protiprávním jednáním škoda vůči osobě povinné k dani nebo třetí osobě, bude tato škoda nahrazena podle ustanovení zákona o odpovědnosti státu (*Riigivastutuse seadus*) (§ 16 ZoSD).

3.4.4 Doručování písemností

Písemností, včetně správních aktů, předvolání a oznámení jsou doručovány poštou elektronicky nebo zveřejněny v periodické publikaci. Finančním úřadem může být zvolit způsob doručení, pokud není zákonem stanoven povinný způsob doručení (§ 52 ZoSD).

Písemnosti jsou doručeny účastníkovi řízení proti jeho podpisu do místa bydliště, sídla nebo místa podnikání mezi 8:00 a 20:00 v pracovní dny.

Je-li písemnost doručována poštou fyzické osobě s bydlištěm v Estonsku je písemnost zaslána na adresu bydliště zapsaného v registru obyvatel nebo na adresu, o níž informovala daňový úřad. Písemnost je považována za doručenou převzetím účastníka řízení, jeho zástupcem nebo proti podpisu rodinného příslušníka ve věku nejméně deseti let, který žije společně s účastníkem řízení.

V případě právnických osob nebo agentury je písemnost odeslána na adresu zapsanou v rejstříku nebo na adresu, která byla osobou zvolena a daňový úřad o ní byl informován. Má-li osoba povinná k dani bydliště nebo sídlo v cizím státě je písemnost odeslána doporučenou poštou na adresu, kterou daňová osoba uvedla daňovému úřadu, nebo prostřednictvím příslušného správního orgánu cizího státu. Osobě účastněné řízení, která má pobyt v cizím státě a zároveň v Estonsku stálou provozovnu nebo zástupce, jsou písemnosti doručeny na adresu stálé provozovny nebo jeho zástupce. Písemnost je považována za doručenou, pokud od odeslání dokumentu v Estonsku uběhlo pět dní a v případě odeslání do zahraničí uběhlo třicet dní, nebo pokud poskytovatel poštovních

služeb doručil písemnost na uvedenou adresu nebo zanechal oznámení týkající se příchod doporučeného dopisu (§ 53¹ ZoSD).

Za doručení písemností elektronickými prostředky je považováno:

- nahrání dokumentů do prostředí e-slужeb „e-Tax Board/e-Customs“ EMTA, za podmínky, že je adresát dokumentu uživatelem e-Tax Board a daňový úřad byl účastněnou osobou informován o její e-mailové adrese nebo čísle mobilního telefonu,
- zaslání písemností se souhlasem adresáta na jeho e-mailovou adresu, o které byl daňový úřad informován adresátem (§ 54 odst. 1 ZoSD).

Adresát je upozorněn o zpřístupnění písemnosti na platformě e-Tax Board oznámením zasláné na e-mailovou adresu nebo krátkou zprávou na číslo mobilního telefonu adresáta. Dokument, který je zaslán na e-mailovou adresu je považován za doručení ve chvíli kdy je adresátem zasláno potvrzení o jeho přijetí. Dokument, který je nahrán na e-Tax Board je považován za doručení jeho otevřením (§ 54 odst. 2 a 3 ZoSD).

Pokud k dojde k situaci, že písemnost, která byla zpřístupněna elektronickými prostředky nebyla adresátem otevřena na platformě e-Tax Board po dobu pěti pracovních dnů od zpřístupnění písemnosti nebo nebylo daňovým úřadem obdrženo potvrzení o přijetí dokumentu od adresáta do pěti pracovních dnů od odeslání dokumentu na e-mailovou adresu, je písemnost doručena také poštou. O zaslání písemnosti poštou může adresát zažádat (§ 54 odst. 4 ZoSD).

Doručování prostřednictvím periodického zveřejnění je použito, pokud daňové správě není známa žádná informace o trvalé adrese nebo o skutečném pobytu účastníka řízení a není možné doručit písemnost jiným způsobem. Usnesení obsažené v písemnosti je finančním úřadem zveřejněno Oficiálním oznámením (*Ametlikud Teadaanded*) (§ 55 ZoDS). Oficiální oznámení je elektronický deník, který je spravován Estonským střediskem registrů a informačních systémů.

Stejně jako v předchozí kapitole se bude nejdříve popsána digitalizace estonské veřejné správy a následně digitalizace EMTA.

3.5 eGovernment v Estonské republice

První myšlenka elektronizace Estonska byla vytvořena již na začátku devadesátých let minulého století, a to díky souhry několika událostí. Estonsko nabylo nezávislost nad

Sovětským svazem což vedlo k nutné přestavbě všech institucí v zemi a ve stejné době doházelo ke zpřístupňování osobních počítačů a přístupu k internetu. Tato situace byla využita estonskou vládou jako příležitost pro využití informačních a komunikačních technologií k modernizaci veřejného sektoru v zemi, zajištění transparentní správy a online veřejných služeb pro své občany (e-estonia, 2021). Pro zahájení procesu digitalizace byla vládou zavedena nová politika týkající se informačních technologií včetně založení institucí spravující chod digitalizace, dále byla vylepšena infrastruktura informačních technologií a byly spuštěny vzdělávací programy.

V roce 1990 byla úřadem vlády založena jedna z prvních digitalizačních institucí Estonský fond pro informatiku a následně v roce 1993 Odbor státních informačních systémů (zkráceně „RISO“) (RIA, 2021). V následujícím roce byl vytvořen první návrh Zásad estonské informační politiky (*Eesti infopoliitika põhimõtted*), který byl navrhnut Ministerstvem hospodářství a komunikací a za čtyři roky byl návrh schválen. Tímto návrhem byla stanovena strategie modernizace legislativy, podpora rozvoje soukromého sektoru, rozvoj interakce mezi státem a občany a zvyšování povědomí o problémech týkajících se informačních technologiích. Na základě těchto zásad bylo a také vyčleněno 1 % HDP, kterým je státem stabilně financována oblast IT. Podle Zásad informační politiky a Akčního plánu informační politiky, který je každoročně aktualizován, jsou všemi vládními agenturami předloženy konkrétní návrhy s harmonogramem, zdroji financování a odpovědností za provádění informační politiky (Kalvet, 2007, e-estonia, 2021).

Důležitým krokem bylo i zvýšit povědomí a vzdělání obyvatel v oblasti informačních technologií. Z tohoto důvodu byl v roce 1996 spuštěn program Tygří skok (The Tiger Leap Program, *Tiigrihüpe*). Tento program byl založen na třech pilířích:

- zavedení počítačů a internetu do všech základních škol,
- základní vzdělávání učitelů a
- elektronický výukový program v rodném jazyce pro základní školy (HITSA, 2020).

Postupně byla digitalizována Daňová a celní rada (e-Tax board, *e-mta*), oblast školství (e-School, *e-kool*), zdravotnický systém (e-Health system) včetně lékařských předpisů (e-Prescription, *e-Retsept*) a další oblasti (Enterprise Estonia, 2020).

V současné době je digitalizace regulována řadou zákonů. Jedním ze zákonů týkající se digitalizace je zákon o veřejných informacích (*Avaliku teabe seadus*), kterým jsou regulovány prvky vzájemné spolupráce a poskytování služeb mezi systémy. Zejména je zákonem stanoven zákaz shromažďování duplicitních údajů, stanoven koncept základních údajů, který je širší než koncept základních registrů a také je stanoven proces povinné konzultace s orgány koordinujícími odvětví informačních technologií, ochranu osobních údajů a statistiku při přípravě právních aktů, kterými jsou zakládány nové databáze veřejného sektoru nebo zaváděny změny stávajících. Zákon o veřejných informacích je právním základem pro sekundární legislativu, kterou je stanoven např. systém řízení státního informačního systému, systém bezpečnostních opatření pro informační systémy nebo vrstva pro výměnu dat informačních systémů (European Commission, 2020).

Mezi další zákony patří např.:

- zákon o archivech (*Arhiiviseadus*),
- zákon o elektronické identifikaci a důvěryhodných službách pro elektronické transakce (*E-identimise ja e-tehingute usaldusteenuste seadus*),
- zákon o kybernetické bezpečnosti (*Küberturvalisuse seadus*),
- zákon o ochraně osobních údajů (*Isikuandmete kaitse seadus*),
- a další.

Za informační politiku státu a její rozvoj je momentálně odpovědné Ministerstvo hospodářství a komunikací (*Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium*). Ministerstvem jsou vypracovány plány hospodářské politiky a hospodářského rozvoje státu, zároveň jsou jim připravovány legislativní návrhy zákonů v oblastech jako je informatika, rozvoj státních informačních systémů, výzkum, vývoj a inovace (European Commission, 2020).

Ministerstvy bylo zřízeno několik institucí, které jsou odpovědné za správu určité problematiky digitalizace.

3.5.1 Úřad vládního informačního ředitele Ministerstva hospodářství a komunikací

Úřad vládního informačního ředitele Ministerstva hospodářství a komunikací (dále jen „úřad vlády CIO“) je hlavním aktérem při zpracování estonské politiky informační společnosti. Dříve byl používán název Odbor státních informačních systémů, často je

používán zkrácený název RISO, jedná se o jednu z prvních institucí založených za účelem eGovernmentu. Úřadem vlády CIO jsou připravovány návrhy právních předpisů v oblasti informačních technologií (dále jen „IT“) a informačních společností. Mezi strategické úkoly Úřadu vlády CIO je zahrnuta podobnější koordinace politických opatření, kterou jsou upraveny informační technologie a rozvoj plánů v oblasti správních informačních systémů státu, jako jsou:

- státní rozpočty IT,
- legislativa zabývající se IT,
- IT projekty,
- IT audity,
- standardizace,
- postupy zadávání veřejných zakázek v oblasti IT a také
- mezinárodní spolupráce v oblasti správních informačních systémů státu.

Úřad CIO je složen z šesti týmů, které jsou zaměřeny na konkrétní problematiku digitalizace. Jedná se o tým špičkových digitálních služeb, právní tým, finanční tým, tým s dovednostmi v oblasti informačních a komunikačních technologií, tým politiky kybernetické bezpečnosti, tým pro mezinárodní záležitosti a tým Govtech. Název Govtech vznikl složeninou z anglických slov *Government and Technology* (vláda a technologie) a cílem tohoto týmu je hledání řešení pro digitalizaci veřejné správy prostřednictvím inovativních technologických řešení (European Commission, 2020).

3.5.2 Estonský úřad pro informační systém (RIA)

Estonský úřad pro informační systém (*Riigi Infosüsteem Amet*, zkráceně „RIA“) je výsledkem reorganizace a sloučení několika institucí. Hlavní odpovědností RIA je koordinace vývojového a řídicího systému tak aby byl pro estonské občany co nejvíce pohodlný a sloužil svému účelu. Úřadem je veden vývoj národních IT systémů a spolu s partnery je zajišťována národní kybernetická bezpečnost (RIA, 2021).

Úřadem je dále koordinována veškerá klíčová veřejná infrastruktura související s provozem informačních a komunikačních technologií jako je státní portál, middlewarový systém X-tee, vládní páteřní síť EEBONE, systém řízení státního informačního systému (RIHA) a Centrum elektronické výměny dokumentů (DVK). Dále je úřad zodpovědný za koordinaci projektů rozvoje státního informačního systému, přípravy a účasti na mezinárodních projektech a také je jím monitorován legislativní

proces týkající se požadavků na informační systém managementu (European Commission, 2020).

3.5.3 Rada e-Estonska

Rada e-Estonska (*E-Eesti nõukogu*) byla založena v roce 2014 a je vládním výborem, kterým je řízen vývoj digitální společnosti a elektronické správy Estonska. Rada je složena z pěti odborníků, zástupců z odvětví zabývajících se informačními a telekomunikačními technologiemi, tří ministrů a předsedou rady je premiér. Podle potřeby jsou do činnosti rady zapojeny další vládní instituce a odborníci (European Commission, 2020).

Estonsko je z hlediska organizace informační společnosti vysoce decentralizovaná země, právě z tohoto důvodu je role vládních útvarů a agentur klíčová při provádění akčních plánů a projektů. Právě jednotlivé vládní útvary a agentury jsou odpovědné za implementaci projektů eGovernmentu v příslušných oblastech.

Aplikací, vývojem, podporou nebo správou digitalizace veřejné správy jsou pověřeny další státní instituce jako je:

- Oddělení rozvoje služeb informační společnosti (*Infoühiskonna teenuste arendamise osakond*),
- Rada pro vzdělání a mládež (*Haridus- ja Noorteamet*),
- Administrační systém pro státní informační systém (*Riigi infosüsteemi haldussüsteem*, zkráceně RIHA),
- estonský tým pro reakci na nouzové situace v počítači (*The Computer Emergency Response Team of Estonia*, zkráceně CERT-EE),
- Centrum registrů a informačních systémů (*Registrite ja Infosüsteemide Keskus*, zkráceně RIK),
- Národní kontrolní úřad (*Riigikontroll*),
- Estonský inspektorát ochrany údajů (*Andmekaitse Inspeksioon*),
- SK-ID řešení (*SK ID lahendused*).

3.5.4 Estonská asociace informačních technologií a telekomunikací

Narozdíl od předchozích institucí Estonská asociace informačních technologií a telekomunikací (*Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit*) je neziskovou organizací. Tato organizace je zaměřena na seskupování estonských informačních

a telekomunikačních společností. Cílem asociace je podpora vzájemné spolupráce společností při rozvoji Estonska směrem k informační společnosti. Členské společnosti jsou agenturou reprezentovány a vyjadřovány společné postoje a jsou chráněny jejich zájmy. Mezi hlavní činnosti asociace patří popularizace informačních a komunikačních technologií, podpora odborného vzdělávání a zapojení se do novelizace legislativy (European Commission, 2020).

Mezi neziskové organizace dále patří Akademie eGovernmentu (E-riigi Akadeemia, zkráceně eGA).

3.6 Klíčové komponenty estonské infrastruktury eGovernmentu

Pro digitalizaci Estonska je charakteristických několik principů a s nimi spojených nástrojů k jejich dosažení. Prvním charakteristickým principem je decentralizace digitalizace. Každým zúčastněným subjektem, ať už se jedná o ministerstvo, vládní oddělení nebo podniky, je veden vlastní systém. Neexistuje žádná centrální databáze. Z toho to důvodu bylo nutné zabezpečit propojenost systému což se stalo dalším charakteristickým prvkem. Všechny prvky systému jsou bezpečně propojeny síťovou službou X-road, kterou je zabezpečena vzájemně spolupráce subjektů a díky níž jsou navzájem data vyměňována (Enterprise Estonia, 2020).

Pro princip digitalizace je důležitá integrita dat, která jsou uložena ve vládních úložištích. V srpnu 2007 došlo k velkému organizovanému kybernetickému útoku na Estonskou veřejnou správu. V reakci na tento útok byla v Estonsku navržena a od roku 2008 je používána blockchain technologie. Technologií blockchain je zaručena nezměněnost dat, bezpečnost sítí a ochrana osobních údajů. Především jsou zabezpečeny systémy národního zdravotnictví, soudnictví, legislativy, národní bezpečnosti a obchodního zákoníku (e-estonia, 2021b, Enterprise Estonia, 2020).

Estonský systém je založen jako otevřená platforma, která může být využita jakoukoli institucí a funguje jako otevřený zdroj. S vývojem digitalizace jsou spojeny i neustále právní změny a snaha pro zlepšení právních předpisů. Důležitým znakem a zároveň i cílem je nižší byrokracie a zamezení duplicity dat. Data jsou zúčastněnými subjekty zadána pouze jednou a následně předávána v rámci systému. Estonskem je zdůrazňována transparentnost. Právem občana je vidět své osobní údaje a kontrolovat, jak jsou vládou používána, a to prostřednictvím záznamu souborů (Enterprise Estonia, 2020).

3.6.1 X-tee (X-Road)

V prosinci 2001 byl na trh uveden X-Road, od roku 2018 je i v angličtině používáno označení X-tee¹. X-tee je vrstva pro výměnu dat, kterou je vládním databázím umožněno vzájemně komunikovat a vzájemně si data vyměňovat. X-tee se stalo páteří estonského eGovernmentu a povinným řešením pro výměnu dat mezi informačními systémy veřejného sektoru.

System byl původně vyvinut jako prostředí, kterým je úředníkům, právníkům a fyzickým osobám umožněno standardizovaným způsobem formulovat dotazy do různých databází a kterým je umožněno vyhledávat údaje ve vnitrostátních databázích skrze internet. Toto vyhledávání bylo a stále je omezeno podle jejich pravomocí dotazované osoby, a to prostřednictvím jednotného uživatelského rozhraní. Postupně byl systém X-tee vyvíjen, tak aby jím bylo umožněno vytváření eSlužeb, které jsou schopny využívat data uložené v různých databázích. Výsledkem je několik rozšíření X-tee jako je např. operace zápisů do databází, možnost přenosu obrovských datových sad mezi informačními systémy, provádění postupných vyhledávacích operací v datech v různých datových listech a poskytování služeb prostřednictvím webových portálů (European Commission, 2020).

Při výměně jsou členem X-tee popsána sdílená data o ostatní členové mohou tato data používat na základě dohody. X-tee je chráněno univerzálním bezpečnostním řešením a to autorizací, víceúrovňovou autorizací, systémem na vysoké úrovni pro zpracování protokolů a datový provoz, který je šifrovaný a podepsaný (RIA, 2021b).

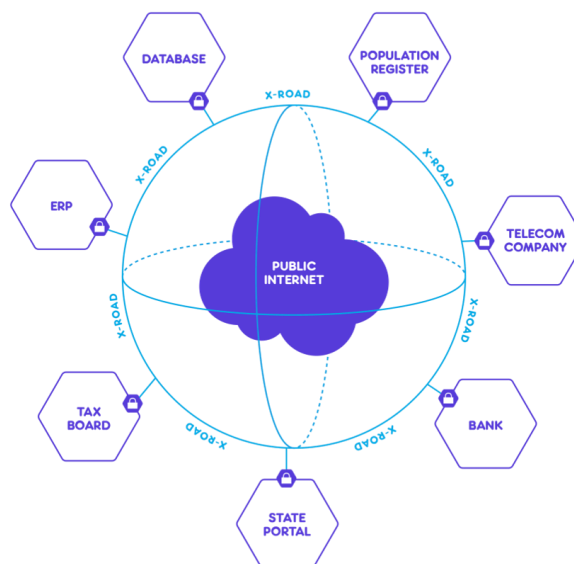
Systémem X-tee jsou propojeny veškeré státní registry a systémy jako je:

- registr obyvatel,
- registr zdravotní péče,
- katastr nemovitostí,
- obchodní rejstřík,
- dědický registr,
- digitální soudní systém,
- registr ekonomických činností
- a další.

¹ Slovo *tee* v estonštině znamená cesta.

Na obrázku je znázorněno, jak je X-tee (X-Road) propojen s registry a postavení vůči veřejnému internetu.

Obr. X-Tee (X-Road)

Zdroj: RIA, 2021b

3.6.2 Estonská elektronická identita (eID) a občanský průkaz

Stejně jako v českém prostředí je estonská elektronická identita (dále jen „eID“) souborem dat, kterým je spojena fyzická identita osoby s její identitou v elektronickém prostředí.

Je možné, aby bylo osobou vlastněno několik nosičů elektronické identity, ale identita na těchto nosičích je vždy stejná. Nosiče elektronické identity jsou místa, kde je ukládán sběr dat eID. Jsou jimi průkazy totožnosti (občanský průkaz), pobytové karty, diplomatické průkazy totožnosti, mobilní ID, digitální ID a digitální ID rezidenta.

Funkce eID je založena na základě infrastruktury veřejného klíče. Model infrastruktury veřejného klíče je založen na dvou klíčích: tajném klíči a veřejném klíči. Tajný klíč musí být chráněn a je vydán pouze jedné osobě, kterou může být využit. Na druhé straně veřejný klíč je k dispozici všem. Mezi tajným a veřejným klíčem existuje konkrétní propojení. Díky tomuto modelu je umožněno bezpečné digitální ověřování a poskytnutí digitálního podpisu, a zároveň bezpečný a důvěrný přenos dat (European Commission, 2020).

Pro zabránění zneužití prostředků eID jsou veškeré operace, které jsou prováděny za pomoci eID, tzn. ověřování, podepisování a dešifrování, chráněny PIN kódem (RIA, 2021c).

Estonskem jsou vydávány občanské průkazy s eID od ledna 2002. Občanské průkazy, kterými jsou splněny požadavky zákona o elektronické identifikaci a důvěryhodných službách pro elektronické transakce, jsou povinné pro všechny estonské občany a cizince s trvalým bydlištěm v Estonsku starších patnácti let (European Commission, 2020).

Občanský průkaz s elektronickou identitou je primárně dokument pro identifikaci občanu a platným cestovním dokladem v rámci EU. Dále je za pomoci estonského občanského průkazu možno od roku 2005 elektronicky hlasovat, vytvářet firmy, ověřovat bankovní transakce, od roku 2008 nahlédnout do svých zdravotních záznamů a od roku 2010 využívat e-recept (European Commission, 2020, Enterprise Estonia 2020).

V kartě občanského průkazu je zabudován elektronický procesorový čip, ve kterém je obsažen soubor osobních údajů, certifikát pro autentizaci, certifikát pro digitální podpis a související soukromé klíče. Vůči zneužití těchto údajů a identity jsou čipy chráněny PIN kódy.

Karty občanského průkazu jsou vydávány Radou pro občanství a migraci (*Kodakondsus-ja Migratsiooniamets*) s dobou platnosti pěti let (European Commission, 2020).

3.6.3 Vládní cloud a datová ambasáda

Vládní cloud byl založen jako platforma, kterou jsou poskytovány, spravovány a auditovány IT služby ve vládním sektoru jednoduchým, ale bezpečným způsobem. Platforma byla vytvořena na základě partnerství veřejného a soukromého sektoru. Ze strany státu je do projektu zapojena Nadace státní informační komunikace - RIKS (*Riigi Infokommunikatsiooni Sihtasutus*), která vznikala v roce 2000 a je spravována Ministerstvem hospodářství a komunikací. Ze soukromého sektoru jsou zapojeny společnosti Cybernetica, Dell EMC, Ericsson, OpenNode a Telia. Každá ze společností je zodpovědná za konkrétní příspěvek:

- Nadace státní informační komunikace (RISK) za datová centra a řízení vztahů se zákazníky,
- Cybernetica za proces certifikace ISKE,
- Dell EMC za hardware,
- Ericsson za projektový management, hardware a software,

- OpenNode za technické vedení a cloudový orchestrátor, což je označení pro samoobslužný portál a úložiště služeb a
- Telia za operace, produkty a služby související s cloudem (e-estonia, 2020c)

Cílem vládního cloudu je modernizace a obnovení stávajících informačních systémů tak aby jimi byla umožněna větší flexibilita při poskytování elektronických služeb estonskými vládními agenturami a poskytovateli kritických služeb obyvatelům a e-rezidentům. Stávající starší systémy veřejných institucí jsou postupně nahrazovány za nové vládní cloudové řešení. Aby byly splněny požadavky na bezpečnost a kvalitu byl vládní cloud vyvinut v souladu s národním bezpečnostním standardem IT.

Jelikož většina služeb a databází eGovernmentu je odpovědna za správu vysoce citlivých osobních a podnikových dat, je zabezpečení a kontinuita těchto systémů zásadní. Provoz celé infrastruktury cloudu pouze na území Estonska, ale může být v situaci kdy nastane stavu nouze bezpečnostní riziko. Pro zajištění nepřetržitého provozu veřejných IT služeb a ochrany uložených údajů i v nouzovém stavu, vznikl dlouhodobý plán datových ambasád, které jsou umístěny mimo území Estonska ve spřátelených zemích.

Datovými ambasádami jsou datová centra, která jsou pod kontrolou estonského státu, zabezpečena proti kybernetickým útokům nebo krizovým situacím technologií blockchain. Stejně jako u fyzických ambasád Estonské republiky jsou servery považovány za suverénní ambasády v zahraničních datových centrech. Účelem datové ambasády je schopnost poskytovat zálohy dat a provozovat ty nejdůležitější služby (PwC, 2019b). První plány o vytvoření datového velvyslanectví byly vznikly v roce 2015. V roce 2017 byla schválena finální dohoda mezi Estonskem a Lucemburskem, kde je zřízena první datová ambasáda. Lucembursko bylo vybráno z důvodu vysoké technické kapacity a otevřenosti pracovat s tímto novým konceptem (e-estonia, 2021c). Datovým velvyslanectvím jsou zálohovány databáze soudního systému, systém státní pokladny, elektronický katastr nemovitostí, registr osob povinných k dani, obchodní registr, registr obyvatel, Státní věstník, registr dokladů totožnosti a národní registr důchodového pojištění (European Commission, 2020).

3.7 Digitalizace EMTA

Již v roce 2000 byl Daňovou a celní radou zaveden samoobslužný portál e-Daňová a celní rada² (dále jen „*e-MTA*“), kterou jsou evidovány daně, cla a poskytovány služby Rady.

Elektronické služby EMTA jsou v souladu s nařízením ministra financí č. 15 ze dne 14. března 2019, kterým jsou stanoveny podmínky a postup pro elektronickou správu v prostředí e-slужeb EMTA, seznam automaticky vydávaných správních aktů a dokumentů a seznam prohlášení a dalších dokumentů předkládaných elektronicky státem, venkovskou obcí a městskými agenturami (EMTA, 2021e).

² V anglicky psaných textech jsou také používány názvy e-Tax nebo e-Tax board.

4 Komparace využití digitálních nástrojů vybraných finančních správ

Jak již bylo několikrát v této práci napsáno, cílem správců daní je, aby byly daně správně zjištěny, stanoveny, a především v čas a v dané výši zaplaceny. Jelikož jsou daňové subjekty povinny samostatného výpočtu daně, uvedení předepsaných údajů a dalších okolností rozhodné pro vyměření daně (§ 135 odst. 2 Daňový řád), by měly být ze strany státu nastaveny kvalitní a pro daňové subjekty komfortní nástroje pro splnění těchto podmínek. K docílení tohoto předpokladu by měly být disponibilní nástroje k získání nutných informací týkající se daní a daňového řízení, nástroje pro podání daňového tvrzení a nástroje pro komunikaci se správcem daně.

Tato kapitola bude zaměřena na komparaci digitálních nástrojů České finanční správy a Estonské Daňové a celní správy. Kapitola bude zaměřena na přístupnost informací, interakci a komunikaci mezi osobami povinných k dani a daňovým správcem. V této kapitole budou použity metody deskripce, komparace a analýzy.

Na rozdíl od Estonského systému správy daní, je v České republice rozdělena správa daní mezi dvě instituce, a to Finanční správu a Celní správu. Spotřební a energetické daně jsou spravovány Celní správou, kterou jsou spravovány informační stránky, celní portál a s ním spojeny aplikace pro registry, hlášení a celní řízení. Digitálními nástroji Celní správy České republiky pro správu cel se tato práce nicméně zabývat nebude.

4.1 Internetové stránky a Daňové portály

Českou finanční správou i EMTA jsou zřízeny otevřené internetové stránky, kde jsou obsaženy obecné informace týkající se dané instituce jako takové, tiskové zprávy, novinky v daňové oblasti, informace k jednotlivým daním včetně výčtu povinností daňového subjektu a jsou zde publikovány všechny daňové tiskopisy.

Informace jsou volně přístupny na stránkách Finanční správy ČR www.financnisprava.cz a Estonské daňové a celní rady www.emta.ee.

Oběma institucemi jsou pro daňové subjekty zřízeny daňové portály. Pro přístup do portálu daňových správ je vyžadováno přihlášení daňového subjektu za pomoci elektronické identity. Osobou je získán přístup ke informacím, které jsou spojeny s jeho osobou, informacím týkající se osoby, ke které je subjekt oprávněnou osobou nebo k informacím, ke kterým bylo jinou osobou uděleno pověření k přístupu.

4.2 Portál MoJe daně

První daňový portál Automatizovaný daňový informační systém (zkráceně ADIS) Finanční správy byl spuštěn v roce 1993 na stránkách <https://adisdpr.mfcr.cz/adistc/adis>. V roce 2016 byla provedena analýza portálu ADIS společností Deloitte, kterou byl systém portálu zhodnocen jako zastaralý a uživatelsky nepřívětivý. Z těchto důvodů byl Portál ADIS nahrazen aktualizovanou verzí portálu MoJe daně³, který byl spuštěn 28. února 2021. V současnosti jsou v provozu oba portály (Chvátal, 2021, Deloitte, 2016). Portál MoJe daně je v provozu na stránkách <https://adisspr.mfcr.cz/pmd/home>. Pro běžného uživatele může být zarážející, že název portálu a doména stránky je rozdílná a může tím být snížena důvěryhodnost celého portálu.

Portál byl spuštěn na základě zákona č. 283/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Portál MoJe daně je určen pro všechny osoby povinné k dani.

Na hlavní stránce portálu MoJe daně (Příloha 1) je zobrazeno rozhraní nabídky pomoci jehož, je uživatel následně přesměrován na:

- Online finančního úřadu – Daňová informační schránka PLUS (DIS+),
- Elektronická podání pro Finanční úřad (EPO),
- Elektronickou evidenci tržeb,
- Registr DPH,
- Zvláštní režim jednoho správního místa (MOSS/OSS).

4.2.1 Daňová informační schránka PLUS (DIS+)

Daňová informační schránka PLUS (DIS+) je elektronickou podatelnou Finanční správy. DIS+ je aplikací, která byla založena v roce 2021 a jedná se o rozšířenou verzi Daňové schránky známe jako DIS, která byla založena v roce 2008 nicméně je plánováno její ukončení k 28. únoru 2022. Aplikací DIS+ jsou autentizovaným uživatelům poskytovány informace z osobního daňového účtu a veřejných částí elektronických spisů, které jsou vedeny Finanční správou ČR (FSCŘ, 2021c).

Existuje několik variant, jak se přihlásit do DIS+:

- využitím služby eIdentita,

³ Název vznikl spojením slov moderní a jednoduché.

- přihlašovacími údaji do Datové schránky,
- autorizačními údaji, které byly vydány Finanční správou ČR.

Cílem nové aplikace DIS+ je poskytnout uživateli přehledné zobrazení platebních informací a rozšířit aplikaci o další funkce. Oproti starší verzi je DIS+ propojena s aplikací EPO a umožňuje tím předvyplnění vybraných údajů do EPO formuláře jako jsou údaje finančního úřadu nebo základní údaje podávající osoby. Novou variantou také je umožněno odeslání EPO formuláře přímo z DIS+ bez nutnosti dalšího podepisování nebo uložení rozpracovaných podání přímo v DIS+. Velkou změnou je i možnost platby daní za prostřednictvím vygenerovaných platebních informací, a to i QR kódem.

Uživatelům je dále umožněno nastavit notifikace a osobní daňový kalendář. Velkou změnou oproti minulé verzi je možnost přidělení přístupu do DIS+ třetí osobě bez nutnosti zásahu správce daně. Přístup může být přidělen konkrétní fyzické osobě a zároveň je možno nastavit příslušný rozsah oprávnění (FSČR, 2021d).

4.2.2 Elektronická podání pro finanční správu (EPO)

Aplikace Elektronická podání pro finanční správu (EPO) byla v České republice již v roce 2004. Je jednou z možností, jak zpracovat daňové tiskopisy nebo formuláře. Dalšími možnostmi je vyplnění interaktivního formuláře nebo stažení a vytištění PDF formuláře z databáze aktuálních daňových tiskopisů. Aplikace EPO je určena především k odesílání daňových podání a dalších písemností v elektronické podobě. Mezi další z možností využití této aplikace je vyplnění podání a jeho uložení v podobě daňového formuláře do tvaru určený pro tisk. Podání je uloženo do souboru s příponou PDF, který je možné elektronicky archivovat, vytisknout, podepsat a doručit příslušnému finančnímu úřadu (FSCR, 2021b).

V aplikaci je možno opatřit podání elektronickým podpisem za pomoci aplikace ePodpis FS, odeslat podání prostřednictvím DIS+, odeslat s ověřenou identitou podatele způsobem, kterým se lze přihlásit do jeho datové schránky, případně učinit podání s využitím přístupu se zaručenou identitou NIA tzv. služba eIdentita.cz. Zároveň však lze daňová podání odesílat i bez elektronického podpisu (FSCR. 2021a).

Další výhodou aplikace EPO jsou funkce usnadňující práci při vyplňování formuláře a následného zpracování. Mezi tyto funkce patří např.:

- automatické doplnění vybraných položek,
- automatické provádění matematických operací u vybraných položek.

- kontrola obsahu podání,
- možnost uložení pracovního souboru s podáním,
- možnost zpětného načtení pracovního souboru s podáním pro další práci s ním,
- zobrazení pokynů k vyplnění podání přímo u jednotlivých položek formuláře,
- uložení k odeslání do Datové schránky,
- propojenost s aplikací DIS+,
- možnost odeslání z DIS+ bez nutnosti dalšího podepisování,
- a další (FSČR 2021a).

Pokud má osoba aktivní datovou schránku, která byla zřízena na základě povinnosti stanovené zákonem, nebo má dle zákona povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem, má tato osoba povinnost podávat veškerá formulářová podání elektronicky (§ 72 odst. 6 Daňový řád).

4.3 e-Daňová a celní rada (e-MTA)

Klíčovým prvkem v digitální estonské daňové správě je portál e-MTA.

Pro každou osobu s estonským osobním identifikačním kódem⁴ je automaticky vytvořen uživatelský účet e-MTA. Pokud je osoba daňovým nerezidentem bez estonského osobního identifikačního kódu, je osoba prověřena a následně je osobě vytvořen uživatelský účet e-MTA. Prověření nerezidenta je většinou provedeno na základě průkazu totožnosti vydaného zemí rezidenta.

Přístup do účtu e-MTA je umožněn prostřednictvím eID: občanského průkazu, mobilní ID, digitální ID, bankovní identitou nebo elektronickou identifikací členských států Evropské unie.

4.3.1 Struktura účtu e-MTA

Účtem e-MTA je soukromým i podnikatelským uživatelům poskytnut jasný přehled daňových a celních informací a možných závazků dané osoby nebo zastoupené osoby. Po přihlášení je uživateli zobrazena řídicí deska, která je tvořena informačními prvky. Řídicí deska účtu není dána pevně a může být uživatelem změněna např. upřednostněn počet a výběr sloupců v tabulkách podle potřeb uživatele (EMTA, 2021e).

Nejdůležitějšími prvky řídicí desky e-MTA je:

⁴ Ekvivalent českého rodného čísla.

- obecný přehled,
- přehled zastoupené osoby,
- centrum pomoci,
- nabídka a navigace,
- komunikace a doručení dokumentů,
- upozornění,
- účetnictví,
- obecný přehled, panel celních orgánů a přehled celních prohlášení,
- obecný přehled, panel daní a přehled daňových příznání.

Obecným přehledem jsou zobrazeny prohlášení, pohledávky a zůstatky na účtech záloh fyzických a právnických zastupovaných osob. Pro přístup k informacím týkajících se zastupované osoby, je nutné, aby bylo uživateli uděleno přístupové oprávnění tzv. právo na přístup k obecnému přehledu. Přehled zastoupené osoby je shrnutím daňových záležitostí vybrané osoby jako jsou informace o prohlášeních a pohledávkách, zůstatku na účtu záloh, nejnovější oznámení a platné kontaktní údaje.

Portálem e-MTA je umožněna komunikace mezi osobami povinných k dani a EMTA zároveň jsou skrze tento portál uživatelům doručovány certifikáty a dokumenty a zaslána oznámení.

V části Účetnictví jsou uživatelům zobrazeny aktuální závazky vůči EMTA, zůstatek na účtu zaplacených záloh, dále je možné za pomoci funkcí filtrů vyhledávat pohledávky a k nim příslušné operace. Zde mohou být uživateli zadány dotazy o zůstatcích, podávat žádosti o vrácení peněz a další.

V panelu celních orgánů jsou obsaženy všechny celní služby a služby související s vývozem a dovozem zboží.

V panelu daní jsou zahrnuty veškeré služby související s vzniklým nebo zaplacenými daňovými povinnostmi. Jsou zde k dispozici příznání k dani z příjmu a sociální dani, dále jsou zde uvedeny informace o spotřebních daních, pozemkové dani, DPH, místních daních a další (EMTA, 2021e).

4.3.2 Online daňová přiznání

Daňová přiznání k dani z příjmu jsou předvyplněny informacemi o daňovém poplatníkovi a jeho příjmech a výdajích, které jsou obsaženy v databázích EMTA. Do daňového přiznání jsou předvyplněny tyto údaje:

- číslo bankovního účtu a jméno majitele bankovního účtu,
- informace zaměstnavatele týkající se výpočtu daně z příjmu např. platby podléhající dani z příjmu a srážce daně z příjmu, pojistné na pojištění v nezaměstnanosti, příspěvky na fondový důchod,
- dávky dočasné pracovní neschopnosti (nemocenská),
- důchody,
- uhrazené výdaje na školení,
- dary,
- příspěvky na důchodové pojištění,
- údaje Estonského centrálního depozitáře cenných papírů a Registrátora důchodového registru o transakcích převodu cenných papírů.

Poplatníkem musí být doplněny pouze údaje o příjmech ze zahraničí a výdajích zaplacených v zahraničí, které lze odečíst od zdanitelných příjmů, údaje o převodu majetku a údaje o příjmech z podnikání rezidentní fyzické osoby (EMTA, 2021f).

Díky tomu je od roku 2015 možno podat daňové přiznání jedním kliknutím. Uživatel je pouze povinen potvrdit vypočítaný výsledek. Daňové přiznání lze zpracovat za méně než minutu a průměrně je poplatníkem zpracováno daňové přiznání za tři minuty.

Prostřednictvím účtu e-MTA a předvyplněnými formuláři lze také podat:

- daňová přiznání z příjmů právnických osob,
- daňová přiznání k sociální dani,
- pojištění v nezaměstnanosti a příspěvků do povinný penzijního fondu,
- daňová přiznání k dani z přidané hodnoty
- daňová přiznání k spotřebním daním
- INF prohlášení celní správě a
- celní deklarace (Williams, 2021).

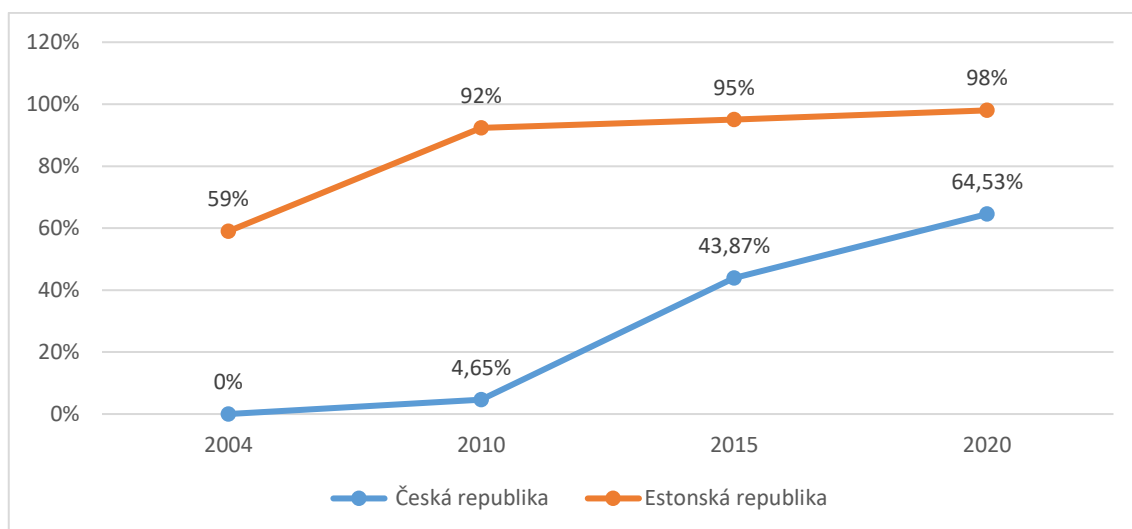
4.4 Statistika elektronických daňových přiznání

Výsledkem úspěšné digitalizace služeb je jejich aktivní využívání běžnými občany.

V Estonsku je oblast eGovernmentu na předních příčkách na světě. Státem je poskytováno 99 % veřejných služeb online. Co se týče správy daní je počet uživatelů od založení e-MTA v roce 2000 konstantně rostoucí. Již v roce 2004 bylo 59 % daňových přiznání podáno online, v roce 2010 se tento počet zvýšil na 92,4 %, v roce 2015 na 95 % a v současnosti je podáváno 98 % daňových přiznání online (Williams, 2021).

Ačkoli je v České republice umožněno podat daňové přiznání online od roku 2004 (Deloitte, 2016), ani z daleka nejsou elektronické služby finanční správy využívány v takové míře jako je tomu v Estonsku. Podle statistik Finanční správy bylo v roce 2010 podáno elektronicky pouhých 1,6 % daňových přiznání, v roce 2015 to již bylo 43,87 % a podle údajů z roku 2020 bylo elektronicky podáno 64,53 % přiznání.

Grafem je znázorněn podíl elektronicky podaných daňových tvrzení na celkovém počtu podaných daňových tvrzení v České republice a Estonské republice.

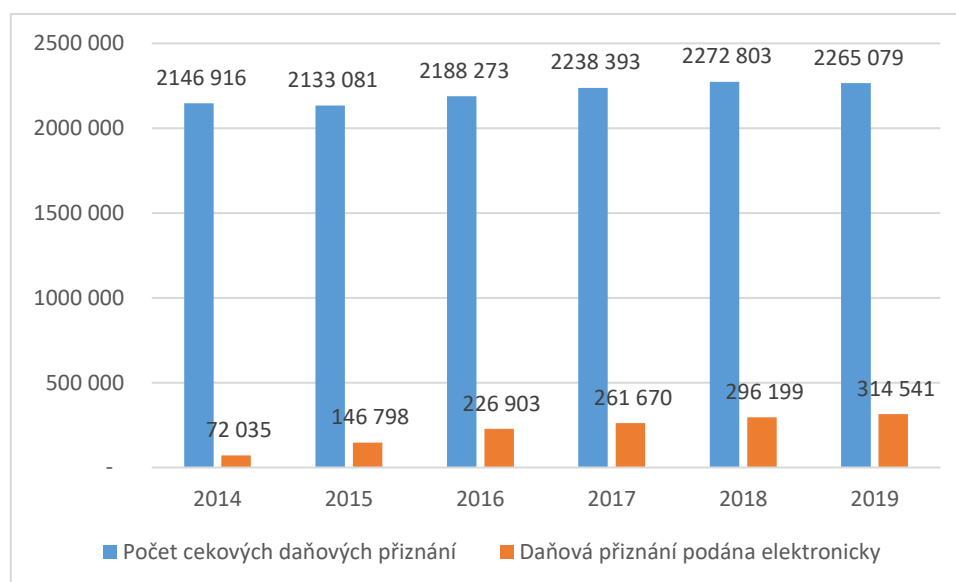

Zdroj: Vlastní zpracování dle statistik MFČR

Podle hodnot v grafu lze vyčíst, že trend využití digitálních služeb české Finanční správy se v posledních výrazně zvýšil a je pozitivní. Nicméně rychlost, s jakou je zvyšován podíl elektronicky podaných daňových přiznání je oproti Estonsku nízká. V Estonsku bylo již po čtyřech letech provozu e-MTA podáno 59 % přiznání elektronicky. V České republice byla hranice 60 % prolomena až v roce 2019, kdy bylo elektronicky podáno 61,2 % daňových přiznání což je patnáct let od umožnění elektronického podání.

V současnosti je v poměru nejvíce elektronicky podáno daňových přiznání k DPH (53,58 %), následně daňová přiznání k silniční dani (47,62 %), právnických osob (41,88 %). Ze strany fyzických osob je zájem o elektronické podání velmi malý. V roce 2015 bylo elektronicky podáno pouhých 6,88 % daňových podání, v roce 2019 se tento počet zvýšil na 13,89 %.

Tab. Počet daňových přiznání fyzických osob

Zdroj: vlastní zpracování dle statistik MFČR

Naprosto minimálně jsou elektronicky podávána daňová přiznání z nemovitých věcí. V roce 2019 to bylo 0,91 %.

5 Závěr

Cílem této diplomové práce bylo popsat digitalizaci české finanční správy a dále provést její komparaci s estonskými nástroji digitalizace finanční správy

V první část práce byla definována a klasifikována daň a charakterizována daňová soustava České republiky. Byla popsána Finanční správa České republiky včetně struktury instituce, zásad Finanční správy a fází správy. Tato kapitola byla také zaměřena na digitalizaci veřejné správy, kde byl vymezen pojem eGovernment, vyjmenována legislativa, která je s ním spojena a byly zde charakterizovány základní pilíře českého eGovernmentu.

Třetí kapitola byla zaměřena na Estonskou republiku. Byla zde popsána historie a současná situace Estonska. Byl zde popsán daňový systém a s ním spojena legislativa Estonské republiky. Dále byla charakterizována Estonská daňová a celní rada, která je odpovědná za správu daní. Kapitola byla zaměřena i na eGovernment Estonska, především na instituce a klíčové komponenty estonské infrastruktury.

Ve čtvrté kapitole byly charakterizovány nástroje, které jsou osobami povinné k dani používány v prostředí internetu. Byly charakterizovány daňové portály MoJe daně a e-MTA se zaměřením na další funkce a možnosti využití jednotlivých služeb pro jejich uživatele. Následně bylo analyzováno v jak vysoké míře je používána možnost podání daňového přiznání elektronicky oproti Estonsku.

Závěrem lze shrnout, že využívání elektronických nástrojů Finanční správy v České republice je stále poměrně malé a trend užívání je zvyšován pomalu, a to i přes to, že je některým daňovým subjektům daňovým řádem stanovena povinnost podat daňová tvrzení pouze elektronicky skrze datové schránky.

Jedním z hlavních problémů digitalizace finanční správy je nárazovost řešení problémů a strnulost systému, místo plynulého a systematického procesu změn. Ze strany Finanční správy ČR byla v posledních letech zvýšena snaha pro zlepšení prostředí daňového portálu a skrze bankovní identitu se zvýšila přístupnost daňového portálu uživatelům. Česká republika má velké mezery, co se týče předvyplněných formulářů a možnosti podat daňové přiznání fyzických osob pouze jedním kliknutím jako je tomu v Estonsku. Vývoj systému, který by mohl takto fungovat, je dlouhodobým procesem, kterým je vyžadována legislativní změna k získávání potřebných údajů třetích stran.

Seznam použité literatury

Odborná kniha

HRSTKOVÁ DUBEŠOVÁ, Lenka a Michal HANYCH. *Daňový řád 2019*. 5. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2019. 247 s. ISBN: 978-80-7598-322-0.

MATES, Pavel a Vladimír SMEJKAL. *E-government v České republice: právní a technologické aspekty*. 2. vyd. Praha: Leges, 2012. ISBN 978-80-87576-36-6.

KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 7. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2018. 269 s. ISBN: 978-80-7598-165-3.

TULÁČEK, Michal. *Elektronizace správy daní: právní aspekty*. Praha: Leges, 2020. 216 s. ISBN 978-80-7502-434-3.

VANČUROVÁ Alena, Lenka LÁCHOVÁ a Hana ZÍDKOVÁ. *Daňový systém ČR 2020*. Praha: Wolters Kluwer, 2020. 406 s. ISBN 978-80-7598-887-4.

ŠIROKÝ Jan. *Daně v Evropské unii*. 7. vyd. Praha: Leges, 2018. 382 s. ISBN: 978-80-7502-274-5

GRAY Iain, Stuart MANSONA and Louise CRAFTORD. *The audit process : principles, practice and cases*. 6th ed. Andover: Cengage Learning EMEA, 2015. 832 p. ISBN 978-8-4080-8170-9.

Elektronické dokumenty a ostatní

2021 INDEX O ECONOMIC FREEDOM. Country Rankings. *heritage.org* [online]. 2021 [10. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.heritage.org/index/ranking>

BBC. Estonia profile – Timeline. *bbc.com* [online]. 2019 [10. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-17220814>

BĚHOUNEK, Pavel. Daňový balíček 2021. *behounek.eu* [online]. 2021 [8. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.behounek.eu/l/danovy-balicek/>

CELNÍ SPRÁVA ČR. O nás Celní správa ČR. *celnisprava.cz* [online]. 2021 [9. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Stranky/celni-sprava.aspx>

ČESKÁ POŠTA, Poštovní datová zpráva. *ceskaposta.cz* [online]. 2021b [2. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.datoveschranky.info/aditivni-sluzby/postovni-datova-zprava>

ČESKÁ POŠTA. Datový trezor. *ceskaposta.cz* [online]. 2021c [2. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.ceskaposta.cz/sluzby/egovernment/doplnekove-sluzby-k-datovym-schrankam/datovy-trezor>

ČESKÁ POŠTA. Pověřené osoby a Administrátoři. *ceskaposta.cz* [online]. 2021a [2. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.datoveschranky.info/poverene-osoby-a-administratori>

ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ. Profil organizace. *cssz.cz* [online]. 2021 [8. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.cssz.cz/profil-organizace>

DELOITTE. Studie posouzení stávajícího daňového IS Finanční správy ČR. *financnisprava.cz* [online]. 2016 [2. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/f-novinky/2016-GFR-studie-posouzeni-ADIS.pdf>

EESTI.EE. E-Residency. *eesti.ee* [online]. 2021 [5. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.eesti.ee/en/doing-business/eresidency/>

EESTI.EE. Taxes and tax systém. *eesti.ee* [online]. 2020 [12. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.eesti.ee/en/money-and-property/taxation-and-currency/taxes-and-tax-system/>

ENTERPRISE ESTONIA. e-Estonia guide. *e-estonia.com* [online]. 2020 [15. 6. 2021]. Dostupné z: <https://e-estonia.com/wp-content/uploads/eestonia-vihik-a5-200226.pdf>

EUROPEAN COMMISSION. Digital Government Factsheet 2020 Estonia. *joinup.ec.europa.eu* [online]. 2020 [27. 5. 2021]. Dostupné z: https://joinup.ec.europa.eu/sites/default/files/inline-files/Digital_Public_Administration_Factsheets_Estonia_vFINAL.pdf

FINANČNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY. Daňová informační schránka vs. Daňová informační schránka PLUS. *financnisprava.cz* [online]. 2021c [17. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/de-danovy-portal/mojedane-letak-DIS-vs-DISplus.pdf>

FINANČNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY. Daňové tiskopisy. *financnisprava.cz* [online]. 2021b [17. 3. 2021]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane-elektronicky/danove-tiskopisy>

FINANČNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY. Elektronická podání pro Finanční správu. *financnisprava.cz* [online]. 2021a [17. 3. 2021]. dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane-elektronicky/danovy-portal/elektronicka-podani-pro-financni-spravu>

FINANČNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY. Evidence tržeb. *financnisprava.cz* [online]. 2020b [5. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/financni-sprava/media-a-verejnost/nouzovy-stav/danove-informace/dotazy-a-odpovedi/eet>

FINANČNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY. Online finanční úřad (DIS+). *financnisprava.cz* [online]. 2021d [19. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane-elektronicky/danovy-portal/Online-financni-urad-DISplus>

FINANČNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY. Počty podání EPO. *financnisprava.cz* [online]. 2021e [25. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane-elektronicky/danovy-portal/pocty-podani-epo>

FINANČNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY. Údaje z daňových přiznání. *financnisprava.cz* [online]. 2021e [25. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/analyzy-a-statistiky/udaje-z-danovych-priznani>

FINANČNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY. Zrušení daně z nabytí nemovitých. *financisprava.cz* [online]. 2020 [8. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.financisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-nabyti-nemovitych-veci/informace-stanoviska-sdeleni/zruseni-dane-z-nabyti-nemovitych-veci-10927>

HITSA - INFORMATION TECHNOLOGY FOUNDATION FOR EDUCATION. Historical overview. *hitsa.ee* [online]. 2020 [11. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.hitsa.ee/about-us/historical-overview/1997-2000>

CHVÁTAL Dalibor Z. ADIS se mění na Moje Daně. Finanční správa inovovala daňový portál pro elektronická podání. *mesec.cz* [online]. 2021 [2. 6. 2021]. ISSN 1213-4414. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/aktuality/adis-se-meni-na-moje-dane-financi-sprava-inovovala-danovy-portal-pro-elektronicka-podani/>

INFORMATION SYSTEM AUTHORITY, RIA. Data Exchange Layer X-tee. *ria.ee* [online]. 2021b [22. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.ria.ee/en/state-information-system/x-tee.html>

INFORMATION SYSTEM AUTHORITY, RIA. Electronic Identity eID. *ria.ee* [online]. 2021c [21. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.ria.ee/en/state-information-system/electronic-identity-eid.html>

INFORMATION SYSTEM AUTHORITY, RIA. Introduction and structure. *ria.ee* [online]. 2021 [10. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.ria.ee/en/information-system-authority/introduction-and-structure.html>

KALVET Tarmo. The Estonian Information Society Developments Since the 1990s. *digar.ee* [online]. 2007 [10. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.digar.ee/arhiiv/nlib-digar:18567>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Co je eGovernment?. *mvcz.cz* [online]. 2021 [10. 3. 2021]. dostupné z: <https://www.mvcz.cz/clanek/co-je-egovernment.aspx>

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Zdravotní pojišťovny. *mzcr.cz* [online]. 2020 [8. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/zdravotni-pojistovny-2/>

MINISTRY OF FINANCE. Taxes. *rahandusministeerium.ee* [online]. 2019 [16. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.rahandusministeerium.ee/en/tax-and-customs-policy/taxes>

MINISTRY OF FINANCE. Local Governments. *rahandusministeerium.ee* [online]. 2019b [19. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.rahandusministeerium.ee/en/local-governments-and-administrative-territorial-reform>

PRICEWATERHOUSECOOPERS. Doing business and investing in Estonia. *pwc.com* [online]. 2019 [12. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.pwc.com/ee/et/publications/DoingBusinessinEstonia/Doing%20Business%202019.pdf>

REPUBLIC OF ESTONIA E-RESIDENCY. Banking basics. *e-resident.gov.ee* [online]. 2021c [14. 6. 2021]. Dostupné z: <https://learn.e-resident.gov.ee/hc/en-us/articles/360000700918-Banking-basics>

REPUBLIC OF ESTONIA E-RESIDENCY. Business Guide for e-residents. *e-resident.gov.ee* [online]. 2019 [4. 6. 2021]. Dostupné z: <https://e-resident.gov.ee/wp-content/uploads/2019/11/Business-Guide-for-e-Residents-1.pdf>

REPUBLIC OF ESTONIA E-RESIDENCY. Dashboard. *e-resident.gov.ee* [online]. 2020 [5. 6. 2021]. Dostupné z: <https://e-resident.gov.ee/dashboard/>

REPUBLIC OF ESTONIA E-RESIDENCY. Responsibilities of e-residents. *learn.e-resident.gov.ee* [online]. 2021b [4. 6. 2021]. Dostupné z: <https://learn.e-resident.gov.ee/hc/en-us/articles/360001518878-Responsibilities-of-e-residents>

REPUBLIC OF ESTONIA E-RESIDENCY. Why become an e-resident. *learn.e-resident.gov.ee* [online]. 2021a [4. 6. 2021]. Dostupné z: <https://learn.e-resident.gov.ee/hc/en-us/articles/360000625098-Why-become-an-e-resident>

REPUBLIC OF ESTONIA TAX AND CUSTOMS BOARD. Introduction to e-MTA. *emta.ee* [online]. 2021e [16. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.emta.ee/eng/introduction-e-mta>.

REPUBLIC OF ESTONIA TAX AND CUSTOMS BOARD. Introduction. *emta.ee* [online]. 2021c [23. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.emta.ee/eng/contacts-and-about-us/structure-tasks-strategy-board/introduction>

REPUBLIC OF ESTONIA TAX AND CUSTOMS BOARD. National minimum wage rates. *emta.ee* [online]. 2021a [19. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.emta.ee/eng/business-client/income-expenses-supply-profit/income-tax-withheld/national-minimum-wage-rates>

REPUBLIC OF ESTONIA TAX AND CUSTOMS BOARD. Service Bureaus and Customs Offices. *emta.ee* [online]. 2021d [25. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.emta.ee/eng/offices#!tallinn>

REPUBLIC OF ESTONIA TAX AND CUSTOMS BOARD. Social tax. *emta.ee* [online]. 2021b [19. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.emta.ee/eng/business-client/income-expenses-supply-profit/social-tax>

REPUBLIC OF ESTONIA TAX AND CUSTOMS BOARD. Submission of income tax returns for 2020. *emta.ee* [online]. 2021 [30. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.emta.ee/eng/private-client/declaration-income/submission-income-tax-returns-2020>

REPUBLIC OF ESTONIA TAX AND CUSTOMS BOARD. Tax-free income calculation. *emta.ee* [online]. 2017 [17. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.emta.ee/eng/tax-free-income>

RIIGI TEATAJA. Income Tax Act. *riigiteataja.ee* [online]. 2000 [14. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/516012017002/consolide/current>

- RIIGI TEATAJA. Taxation Act. *riigiteataja.ee* [online]. 2002 [14. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/515022016001/consolide/current>
- SPRÁVA ZÁKLADNÍCH REGISTRŮ. Identifikační prostředky. *info.eidentita.cz* [online]. 2021 [29. 6. 2021]. Dostupné z: <https://info.eidentita.cz/idp/>
- SPRÁVA ZÁKLADNÍCH REGISTRŮ. O nás. *szrcr.cz*. [online]. 2021 [10. 3. 2021]. Dostupné z: <https://www.szrcr.cz/cs/urad/o-nas>
- SPRÁVA ZÁKLADNÍCH REGISTRŮ. Portál národního bodu pro identifikaci a autentizaci. *eidentita.cz* [online]. 2021 [29. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.eidentita.cz/Home>
- SPRÁVA ZÁKLADNÍCH REGISTRŮ. Základní informace. *info.eidentita.cz* [online]. 2021 [29. 6. 2021]. Dostupné z: <https://info.eidentita.cz/>
- THE E-ESTONIA BRIEFING CENTRE. Government cloud. *e-estonia* [online]. 2021c [16. 6. 2021]. Dostupné z: <https://e-estonia.com/solutions/e-governance/government-cloud/>
- THE E-ESTONIA BRIEFING CENTRE. security and safety. *e-estonia* [online]. 2021b [16. 6. 2021]. Dostupné z: <https://e-estonia.com/solutions/security-and-safety/ksi-blockchain/>
- THE E-ESTONIA BRIEFING CENTRE. We have built a digital society and we can show you how. *e-estonia.com* [online]. 2021 [8. 6. 2021]. Dostupné z: <https://e-estonia.com/>
- THE WORLD BANK, DOING BUSINESS. Ease of Doing Business rankings. *doingbusiness.org* [online]. 2019 [10. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.doingbusiness.org/en/rankings>
- THURNAY, Lőrinc. *The potential of the Estonian e-Governance infrastructure in supporting displaced Estonian residents in national emergencies*. Tallinn, 2016. Master's Thesis. Tallinn University of Technology, School of Information Technologies, Department of Software Science
- TRANCPARENCY INTERNATIONAL. Corruption Perceptions Index. *transparency.org* [online]. 2020 [10.5.2021]. Dostupné z: <https://www.transparency.org/en/cpi/2020/index/nzl>
- WILLIAMS, Colin. E-tax: Eletronic tax filing. *researchgate.net* [online]. 2020 [1. 6. 2021]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/351984837_E-TAX_ELECTRONIC_TAX_FILING_ESTONIA
- Zákon č. 280 ze dne 3. září 2009 daňový řád (zákon daňový řád). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 87, s. 4038 - 4104. Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=283/2020&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy.

Zákon č. 300 ze dne 19. srpna 2008 o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů (Zákon o eGovernmentu). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2008, částka: 98, s. 4491- 4500. Dostupné také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=300/2008&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 365 ze dne 23. listopadu 2000 o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů (zákon o informačních systémech veřejné správy). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 99, s. 4666-4671. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=365/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 456 ze dne 30. prosince 2011 o Finanční správě České republiky (zákon o Finanční správě České republiky). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2011, částka 157, s.6066-6072. Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=456/2011&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 563 ze dne ze dne 12. prosince 1991 o účetnictví (zákon o účetnictví) . In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1991, částka 107, s. 2802- 2810. Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=563/1991&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Seznam zkratek

ADIS	Automatizovaný daňový informační systém
CSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
Daňový řád	Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů
DIČ	Daňové identifikační číslo
DIS+	Daňová informační schránka PLUS
DPH	Daň z přidané hodnoty
EET	Elektronická evidence tržeb
eID	elektronická identita
e-MTA	elektronická daňová a celní rada
EMTA	<i>Estonian: Maksu- ja Tolliamet</i> , Daňová a celní rada
EPO	Elektronická podání pro finanční správu
EZDP	<i>Tulumaksuseadus</i> , Estonský zákon o dani z příjmu
FSČR	Finanční správa České republiky
MZČR	Ministerstvo zdravotnictví České republiky
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
PDZ	Poštovní datová zpráva
RIA	<i>Riigi Infosüsteem Amet</i> , Estonský úřad pro informační systém
RM	<i>Rahandusministeerium</i> , Ministerstvo financí Estonské republiky
Stanovy MTA	Stanovy Daňové a celní rady, které byly přijaty nařízením ministra financí č.29 ze dne 6. října 2008, v aktuálním znění
SZR	Správa základních registrů
ÚoZ	zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
zákon o eGovernmentu	Zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů
ZoSD	<i>Maksukorralduse seadus</i> , Zákon o správě daní

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou (bakalářskou) práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové (bakalářské) práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevydělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová (bakalářská) práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové (bakalářské) práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou (bakalářskou) práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne

jméno a příjmení studenta

Seznam příloh

Příloha 1 Hlavní stránka - Portál MoJe daně

Příloha 2 Hlavní stránka – e-MTA

Příloha 3 Řídící deska e-MTA